

A CSILLAGVILÁG REFORMÁTUS ÓVODA HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

„Bizony, az ÚR ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom.” (Zsolt 127.3)

Készült: 2013. június 26.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
2. Az óvoda működésének jellemzői	5
2.1 Jogsabályi háttér	5
2.2. Az intézmény adatai	5
2.3. Személyi feltételek	6
2.4. Tárgyi feltételek.....	7
3. Programunk küldetése	7
4. Gyermekkép – Óvodakép	8
4.1. Az óvoda nevelési alapelvei, értékei és célkitűzései	9
5. A program nevelési feladatrendszere	11
5.1. A környezeti nevelés alapelvei, a környezettudatos magatartás megalapozása	11
5.2. Az egészségnevelés alapelvei	12
5.3. Az egészséges életmódra nevelés feladatai	13
5.4. Érzelmi és erkölcsi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása	16
5.5. Anyanyelvi, értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása	20
6. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás és munka helye programunkban	23
6.1. Játék és tanulásértelmezésünk	23
6.2. Az óvodai munka, mint a szervezet tanulás hírnöke	27
7. A különböző tevékenységi formák és szintereik, az óvodapedagógus feladatai	28
7.1. Irodalmi tevékenység	30
7.2. Bábozás- dramatikus játékok	30
7.3. Ének- zenei tevékenység	31
7.4. Ábrázoló, kézműves tevékenység	31
7.5. A külső világ tevékeny megismerése	33
7.6. Hitéleti nevelés	35
8. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a fejlődés jellemzői óvodáskor végére	36
9. Inkluzív pedagógia-integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodás	39
10. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	40
11. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	42
11.1. Gyermekvédelem.....	42
11.2. Aszociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek	44
12. Az óvoda kapcsolatrendszere	46
12.1. Az óvoda és a család	46
12.1.1. A családok bevonásának formái az óvoda életébe	46
12.1.2. Szülői részvétel a mindennapokban.....	47
12.1.3. A kapcsolattartás formái	47
12.2. Óvodaszék	48
12.3. Az óvoda és más intézmények kapcsolata.....	49
12.4. Az intézmény fenntartójával való együttműködés	51

13.Minőségfejlesztés	53
14.A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések	54
15.Érvényességi rendelkezések.....	54

1. Bevezetés

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át, az ifjúkorig hosszan tartó folyamat. Ezen folyamat része az óvodai nevelés, amely gyerekközpontú nevelési formaként a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.

Helyzetkép: Óvodánk megalakulásának okai meglehetősen sajátosak. Zsámbékon 2010. májusában bezárta kapuit egy családi napközi, mely 8 (nyolc) gyermek boldog, kiegyensúlyozott, szeretetteljes mindennapjainak nyújtott gyerekközpontú környezetet és nevelést.

A szülők a gyermekükkel foglalkozó pedagógusokkal közösen keresték a megoldást, a kiutat, a bizonytalan, kilátástalan helyzetből.

Problémáikkal megkeresték Zsámbék Város Polgármesteri Hivatalát, és a képviselőket, akik javasolták óvodánk fenntartójával (Zsámbék Misszió Egyházközséggel) történő kapcsolatfelvételt. Bár óvodánk fenntartójának hosszú távú tervei között szerepelt egy óvoda létrehozása, a fenti gyermekek helyzetére, és a Zsámbék Város Önkormányzata által fenntartott óvodába felvételt nem nyert, ill. fel nem vett gyermekekre való tekintettel megkezdődtek a tárgyalások, majd a tárgyi és személyi feltételrendszer kitisztulását követően sor került intézményünk megalapítására.

Óvodánk 2 csoporttal működik. Gyerekközpontú környezetben, családi légkörben biztosítja a gyermekeknek személyiségük harmonikus fejlődését a keresztyén hitéleti nevelés szellemiségében.

A református óvodában a játék, a munka, a tanulás, valamint a közösségformálás sajátos világszemlélettel történik. A református óvoda a családi szellemre épít, módszere a prevenció, melynek belső tartalma a szeretet és a bizalom. Mindhárom kívánja a nevelő állandó jelenlétét. Az együttlét vidám, bensőséges légkörben biztosítja a gyermekek sokoldalú és harmonikus fejlődését. Az igazi jelenlét közös tevékenységre, játékra, párbeszédre motivál. A gyermek ezen keresztül tapasztalja meg a személyére irányuló tiszteletet, elfogadást, szeretetet és megbecsülést.

Sok gyermek a református óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek élete példájából tapasztalja meg Isten szeretetét. Megfelelő alkalmat kell teremteni az első közös vallásos tapasztalatok megszerzéséhez, melyeket életkoruknak megfelelően értelmeznünk is kell. A kisgyermek minden hittel kapcsolatos kezdeményezését figyelemmel kell kísérnünk, elő kell segítenünk hitének fejlődését.

2. Az óvoda működésének jellemzői

2.1 Jogszabályi háttér

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről ,
- 20 / 2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról,
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról,
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 363 / 2012. (XII. 17.) kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

2.2 Az intézmény adatai

Az intézmény neve:	Csillagvilág Református Óvoda
OM azonosítója:	201452
Az intézmény székhelye és elérhetősége:	2072 Zsámbék, Petőfi u. 20. Tel.: 06/23-340-148 Fax.: 06/23-340-148 e-mail: csillagvilag.ovoda@gmail.com honlap: www.zsargon.hu
Az intézmény típusa:	Nevelési-oktatási intézmény /óvoda
Az intézmény alapítási éve:	2010.
Az intézmény alaptevékenységként ellátandó feladata:	A 3-7 éves korú gyermekek keresztyén szellemű óvodai nevelése, az iskolai életre való felkészítése.
Az intézmény alapítója:	Zsámbéki Református Misszió Egyházközség
Az intézmény fenntartója:	Zsámbéki Református Egyházközség
Alapító/fenntartó székhelye:	2072 Zsámbék Petőfi Sándor u. 23.

Az intézmény felügyeleti szerve:

Zsámbéki Református Egyházközség
Presbitériuma, amely a felügyeletet a
Dunamelléki Egyházkerület
Oktatásügyi Szervezete és a MRE
Zsinati Oktatásügyi Irodájának
bevonásával látja el.

A Fenntartó törvényességi felügyeletét Pest Megye Önkormányzatának Főjegyzője látja el.

2.3 Személyi feltételek

Óvodánk minden csoportjában két szakképzett óvónő és egy szakképzett dajka dolgozik. Az óvónők munkájukat heti váltásban látják el, az átfedési idő a törvény által meghatározott mértékben biztosított. Így nyitástól zárásig óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvodavezető heti 12 órát tölt csoportban.

Az óvodavezető munkáját félállású gazdasági vezető segíti.

A tálalókonyhában a munkát az óvodai dajkák végzik.

Az óvoda takarítását ugyancsak az óvodai dajkák végzik.

2013 márciusától óraadó logopédus látja el az arra rászoruló gyermekek fejlesztését.

Szakmai munkánkat rendszeres nevelőtestületi megbeszélésekkel, továbbképzéseken való részvétellel, újonnan megjelent szakirodalom beszerzésével kívánjuk színvonalasan végezni és fejleszteni. Fontosnak tartjuk, hogy a változó társadalmi környezethez rugalmasan tudjunk igazodni, fejlesztve ismereteinket és tudásunkat. Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Szükségesnek tartjuk, hogy a csoportokban együtt dolgozó óvodapedagógusok szakmai téren, valamint személyiségükben is úgy tudjanak együtt dolgozni, hogy az a gyermekek javát szolgálja. A gyermekek előtt példa értékű a felnőttek egymás közötti kapcsolata, beszéde, hangneme, ezért ezt mindig szem előtt kell tartani.

Az óvodai nevelés eredményességét segíti az óvónő és a dajka közös együttműködése. Ennek érdekében a feladatok megbeszélése, a segítség formájának áttekintése, egyeztetése feltétlenül szükséges.

Az „egymást különbnek tartván magatoknál” ige alapján mindenki a maga feladatát szeretetben végzi a közösség javára.

2.4 Tárgyi feltételek

Óvodánk tárgyi feltételeinek megteremtésekor szem előtt tartottuk az Óvodai Alapprogramban előírtakat és a 11/1994 (VI. 8.) MKM rendelet előírásait.

Az óvodának helyt adó épület és a játszóudvar nagysága adott. Az épület adottságait figyelembe véve 2 óvodai csoport kialakítására volt mód. Az óvodai csoportszobák mindegyike 50 m² feletti alapterülettel rendelkezik. A csoportszobák alapvetően többfunkciós helyiségekként működnek. A meglévő adottságokhoz alkalmazkodó kialakítással, berendezéssel célunk egy esztétikus, biztonságos, ugyanakkor családias hangulatú, gyermekközpontú óvoda kialakítása. Az egyes helyiségek kialakításánál alapvetően törekedtünk a gyermekek által használt területek és a felnőtt terek elkülönítésére. A különböző játékokat, textíliákat, ábrázolási tevékenységhez szükséges eszközöket az eszköznormában előírtakat beszerezzük.

A tornatermi ellátás a közelben található Premontrei Női Kanokrend épületben lévő tornaterem használatára kötendő együttműködési megállapodás útján biztosított.

A játszóudvaron törekszünk a természetes növényzet kialakítására, megtartására. Az óvodai udvar EU-s szabványnak való megfelelését, a gyermekek biztonságos udvari játékainak kialakítását pályázatírással, vásárok és papírgyűjtések bevételeiből, valamint karbantartással oldjuk meg.

Szükséges az eszközök folyamatos feltöltése, bővítése, pótlása, cseréje, melyhez a szülők nagymértékben hozzájárulnak.

A gyermekek számára biztonságos, kényelmes környezet biztosítunk.

A gyermekek számára az egészségvédelem, mozgásigény, játékgigény kielégítését szem előtt tartjuk.

Az óvodai dolgozók biztonságos, jó légkört eredményező munkakörülményeit biztosítjuk.

Az óvoda főzőkonyhával nem rendelkezik, a gyermekek saját csoportszobájukban étkeznek. Az ételek kiosztását és a mosogatást a tálalókonyhán végzik a dajkák. A napi háromszori étkezés biztosított.

3. Programunk küldetése

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akiknek személyiségfejlődésében meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek, akik elfogadóak, megértőek és szerető szívvvel fordulnak a természeti és társadalmi környezetük felé egyaránt.

Olyan óvodát szeretnénk, ahol a családok elfogadják a keresztyén hitélet szellemiségét, mely által azonos erkölcsi értékrendet közvetítve nevelhetjük a ránk bízott gyermekeket.

4. Gyermekkép – Óvodakép

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó szemléletű. Szem előtt tartjuk a gyermeki személyiség kibontakoztatását. Az egyéni különbségeket értéként fogadjuk el. A gyermek személyiségét differenciáltan, a fejlődésbeli eltéréseket figyelembe véve közelítjük meg.

Akik gyermekekkel élnek, azok a „legtisztább lelkekkel” élnek és a velük való együttélés minket, felnőtteket is gazdagít. Mi magunk is szeretetet kapunk, figyelmet, ragaszkodást.

„A gyermek olyan, mint a tükör. A szeretetet nem kezdeményezi, de visszatükrözi. Ha szeretetet kap viszonzza azt, de ha nem kap szeretetet, nincs mit visszatükröznie”.

(Ross Cambell)

Az 1993. évi Köznevelési, valamint a 2011. évi CXC Nemzeti Köznevelési törvény lehetővé tette, hogy azok a szülők, akik a gyermekeiket vallási és világnézeti meggyőződésük alapján hitben kívánják nevelni, erre lehetőséget kapjanak az óvodai nevelés során is. Működjenek olyan óvodák, melynek programjába a keresztyén szellemben való nevelés kulcsfontosságú szerepet tölt be.

A Magyar Református Egyház engedélyével és a Református Pedagógiai Intézet segítségével, az óvodák munkájának koordinálásával, az egyházközségek fenntartása alatt létrejöhetnek ilyen intézmények.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában és a Református Óvodák keretprogramjában foglaltakkal összhangban, a helyi nevelési programunk elkészítésénél a keresztyén világkép kialakítását, a keresztyén erkölcs megalapozását tartjuk szem előtt. A hitéleti nevelés és az a tény, hogy az egész napot áthatja ez a léghő, a gyermekek pozitív személyiségének kialakítását segítik elő.

A köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézményként kívánja kiegészíteni a családi nevelést, biztosítani a gyermeki személyiség védelmét, nevelését, fejlesztését és a gyermeki szükséglet kielégítését. Figyelembe véve és tiszteletben tartva az életkori sajátosságokat, a gyermek mind teljesebb, egyéni képességeinek kibontakoztatását.

A nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermekek személyiségéhez igazítjuk. Pedagógiai tevékenységrendszerünkkel és tárgyi környezetünkkel segítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását.

Biztosítjuk a gyermek számára a nyugodt, békességes, szeretetteljes léghőrt. A gyermek személyiségéhez, a legfőbb tevékenységén a – játékon – keresztül kívánunk eljutni és átadni neki mindazt a személyiségformáló műveltség tartalmát, amely az egészséges fejlődéséhez szükséges.

A nevelést teljesen átvenni a családoktól nem lehet, de velük együtt, a közös célra tekintve, óvodánk és a család betöltheti a feladatát. Nem minden szülő tudja felvállalni otthon a keresztyén hitben való nevelést, ezért az evangélium hirdetésének első lépcsőfoka óvodánk lehet.

Az óvodás korú gyermekeknek egyéneként változó testi és lelki szükségleteik vannak, ezért a differenciált személyiségfejlesztés nevelésünk alapvető kritériuma.

A társas együttélés és a közös tevékenységek megkívánják a következő magatartásformák megalapozását:

- önfegyelem,
- másokat toleráló magatartás,
- segítőkészség, együttérzés,
- őszinteség,
- az egyéni szükségletek érvényesítését szolgáló megegyezések formái.

4.1 Az óvoda nevelési alapelvei, értékei és célkitűzései

Alapelveink:

- a gyermek nevelése a család joga és kötelessége,
- az óvoda kiegészítő, segítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be,
- átmenetnek tekintjük az óvodai nevelést a családi, bölcsődei és az iskolai nevelés között,
- a nevelőközösség alapelvnek tekinti a gyermek szeretetét, tiszteletét, elfogadását, fejleszthetőségét,
- az elfogadó, segítő, támogató óvodai dolgozók személyisége és példaadása meghatározó,
- biztonságot sugárzó felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek kapcsolat, melyet pozitív megerősítés kísér,
- a közösségi szokások és szabályok kialakítása és erősítése során a gyermeki autonómia tiszteletben tartása,
- önállóságra nevelés,
- az együttműködésre, kölcsönös tiszteletre, bizalomra, megértésre, türelemre és gyermeki aktivitásra épülő nevelés,
- a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembe vétele, időt hagyva és adva mindenkinek a folyamatban történő fejlődéshez,
- az előítélet - mentes pedagógiai környezet kialakítása, egymás elfogadására, a különbözőségek tiszteletére nevelés,
- a szülőkkal együttműködő azonos elveket képviselő, segítő partnerkapcsolat kialakítása,
- egymás munkájának megismerése és megbecsülése, kölcsönös segítségnyújtásra törekvés,
- az alkotás, a kreativitás és közvetlen tapasztalás feltételeinek megteremtése és biztosítása,
- közös tevékenységek során a gyermek érzelmi, erkölcsi, értelmi és testi nevelése,
- a református keresztyén értékrend közvetítése által a gyermekek hitéleti nevelése, teljes személyiségének fejlesztése,

- minden dolgozónkkal szemben elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz,
- a pedagógusok és a nevelőmunkát közvetlenül, valamint közvetetten segítők az intézmény céljaival azonosulva saját képességeiket, kompetenciájukat folyamatosan fejlesztve képezzék magukat.

Értékeink, célkitűzéseink:

Alapvető értékeink sorában első között szerepel az erkölcs, a jellem. Nevelőtestületünk a keresztyén nevelést az életnek értelmet adó, erkölcsileg felelős és boldog emberré fejlesztésnek is tekinti.

Munkánkban a legfontosabb nevelő erőnek a szeretetet tartjuk, azt a képességet, aminek segítségével a gyermeki szükségleteket, mint a gyermek jogát a szolgálat szintjén kielégítjük.

Minden ember számára érték a biztonság. Különösen fontos a léte abban az életkorban, amikor az ember koránál vagy állapotánál fogva kiszolgáltatott. Ilyen az óvodás életkor is. Ezért minden szempontból arra törekszünk, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat. Bizalmas kapcsolatban a gyermek egyéni jellemzőit is jobban megismerhetjük, mely alapvető feltétele a hatékony nevelésnek.

Az ember társas lény, ezért a kapcsolatok meghatározó értékkel bírnak. A személyiség formálásában a társas kapcsolatoknak, abban is a felnőtt – gyermek kapcsolatának kulcsfontosságú szerepet tulajdonítunk. A kortárs kapcsolatok szintén fontosak, annak hatásaival a nevelésben tudatosan bánunk.

Értéknek tekintjük a humánus, demokratikus, vidám, meleg légkört, hiszen ezzel tág teret nyithatunk az önállóság, a tevékenység iránti vágy és döntési – választási képesség gyakorlására, ezáltal fejlődésére.

Nevelőmunkánk lényeges jellemzője a megértés és bátorítás, hiszen a gyermek fejlődéséhez, önállóságának gyakorlásához, alakulásához mindez szükségszerű érték. Ehhez persze saját értékeit is ismernie kell. Ennek a tudásnak a megszerzése nem megy egyedül, a mi támogató segítségünk és hitéleti nevelésünk kell hozzá. A mindezek nyomán létrejövő érzés jelenti majd számukra azt a „biztonságot”, amire egész életükben szükségük lesz.

Céljainkat a nevelési alapelveink és értékeink határozzák meg.

Célunk a gyermekek fejlődésének támogatása, az eltérő egyéni szükségletek és életkori jellemzők ismeretében a személyiség kibontakoztatása.

Célunk továbbá, hogy:

- a gyermekek rendelkezzenek pozitív énképpel, őrizzék meg kíváncsiságukat, legyenek önállóak, ismerjék meg saját erősségeiket, értékeiket,
- szerezzenek sok pozitív tapasztalatot, éljenek meg sok élethelyzetet, amelyek hozzájárulnak testi, szociális, emocionális és intellektuális fejlődésükhöz,
- tanulják és tapasztalják meg az együttműködésekben az alkalmazkodás, és az önérvényesítés lehetőségeit, a kompromisszumok, konszenzusok kialakításának stratégiai elemeit,

- ápolják érzelmi kötődéseiket, legyenek érzékenyek mások problémáira, és fogadják el társaik másságát,
- alakuljon ki szükségletük az egészséges életmódra (mozgás, korszerű táplálkozás, egészségügyi szokások),
- rendelkezzenek az ismeretekhez elsajátításához és az alkalmazóképes tudáshoz szükséges készségekkel (önálló probléma-érzékeny gondolkodás, logikai műveletek végzésének képessége, a pszichikus funkciók megfelelő működése),
- személyiségük szabad kibontakozásában válják az önkifejezés, az individualizáció és szocializáció fő tevékenység formájává a játék,
- a játékot igényeljük, és keressék az együttműködést társaikkal,
- tiszteljük és éljük át a hagyományok, ünnepek jelentőségét, mondanivalóját,
- az együttnevelés érdekében a családokkal való pozitív kapcsolat kialakítása.

Keresztyén nevelésünk célja, harmonikusan fejlődő személyiség kialakítása, valamint a keresztyén értékrend átadása, mely elsősorban a gyermek lelki életére irányul, de átszövi az általános nevelési feladatokat és a közösségi nevelést is.

Keresztény pedagógiánk súlypontja, a szeretetre való képesség kialakítása.

Elsősorban a református családok számára kívánunk segítő kezet nyújtani gyermekeik neveléséhez. Nem zárkozunk el azonban azoktól a családoktól sem, akik elfogadják értékeinket és nevelési elképzeléseinket.

5. A program nevelési feladatrendszere

5.1. A környezeti nevelés alapelvei, a környezettudatos magatartás megalapozása

Életünk minőségét és egészségünket meghatározza és befolyásolja a bennünket körülvevő természeti és társadalmi környezet. Napjaink aktuális problémája Földünk szennyezettsége és környezeti állapota. Ez szükségessé teszi a környezetért felelős gondolkodás, a környezettudatos magatartás kialakítását már gyermekkorban.

Célunk, hogy óvodásaink fontosnak érezzék a környezet megbecsülését, megóvását, rendben tartását.

Nevelőmunkánkban arra törekedünk, hogy a gyermekekben kialakítsuk a szép, tiszta környezet iránti igényt, a környezeti problémák iránti érzékenységet. Szeretnénk elérni, hogy a természet szeretete maradandó értéként beépüljön személyiségükbe.

Feladataink:

- lehetőséget biztosítani a környezetünk és a világ megismerésére, ismeretek, tapasztalatok szerzésére
- a közvetlen környezetünk rendben tartása
- tágabb környezetünk, városunk tisztaságának óvása
- természeti értékeink, növények, állatok védelme
- újrafelhasználható termékek gyűjtése (pl. műanyag kupakok)
- papírhulladék gyűjtés megszervezése évente kétszer

A környezeti nevelés fontossága, személyiségformáló és szokásalakító szerepe nem vitatható. A környezettudatos nevelés az óvodában alapozó jellegű, ezért meghatározónak tekinthető a felnövő gyermek környezetkultúrájának kialakulásában.

Óvodánkban sok olyan programot szervezünk, amelyekbe bevonjuk a családokat is, mert a környezettudatos magatartás kialakításához szükség van az óvoda és a családok együttműködésére. Hiszünk abban, hogy az óvodai környezeti nevelés a családokra is befolyással van, mert a gyermekeken keresztül indirekt módon hatni tudunk környezetszemléletükre.

5.2. Az egészségnevelés alapelvei

Az óvodai egészségnevelés fő feladata a gyermekek egészségben való megtartása, szervezetük edzése, a stressz hatások feldolgozására való felkészítése. Mindez a mindennapos gondozó- nevelő- oktató munka elválaszthatatlan része és folyamatos tennivalója, áthatva az óvodai élet minden mozzanatát.

Különösen hangsúlyos a betegségek megelőzése, az egészséges életvitel igényének alakítása.

Az egészség nemcsak a betegségek hiányát jelenti. Az egészséghez a testi – szellemi – lelki jólét, a szociális biztonság is hozzátartozik.

Az óvodai egészségnevelés fő területei:

- az élet és a testi épség védelme
- az egészség védelme és fejlesztése, egészséggondozás
- az egészséges táplálkozás biztosítása

- a világ tevékeny megismerése
- érzelmi, értelmi fejlesztés

Az egészségnevelésben az óvoda mellett a családoknak alapvető szerepe van

Az egészségnevelés legfontosabb része a személyi higiéné kérdése. Kiemelten fontos a testi tisztasággal szembeni igény kialakítása. A kéz alapos tisztítása az első, amit el kell sajátítatnunk az óvodában és erre az otthoni tisztálkodásnál a szülőknek is oda kell figyelnie.

A személyi higiénéhez tartozik a hajmosás, a mindennapi fürdés, szükség esetén bőrápolás (téli száraz bőr, nyári nap elleni védelem, sebkezelés, stb.). Nagyon fontos, hogy a fogmosás már ebben a korban a napi rutin részévé váljon otthon és az óvodában is.

Az egészség védelméhez elengedhetetlen a megfelelő öltözködés, a minőségileg és mennyiségileg is megfelelő táplálkozás, a pihenés és a mozgás.

5.3. Az egészséges életmódra nevelés feladatai

A **napirend** az óvodai tevékenységek szervezeti keretét biztosítja. Az életkornak megfelelő, helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a gondozás központi kérdésének tekintjük. A napi életritmus a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei.

Napirendünkre a rugalmasság, az életspecifikusság, tervszerűség és folyamatosság a jellemző. Nem más, mint útmutató, mely mellőzi a merevséget, és kerüli a koordinálatlan tevékenységet.

A napirend kialakításánál figyelembe vesszük:

- a gyermekek életkorát,
- az óvodában eltöltött órák számát,
- az évszakot (az udvaron tölthető idő aránya),
- a játékidő védelmét,
- a gyermekek reggeli gyülekezésének időtartamát,
- a gyermekek változó alvási szükségletét,
- az ebéd érkezésének idejét,
- az aktualitásokat (rugalmasság).

Az **egészséges életvitel** igényének kialakítása a fizikai állapot védelme és edzése az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését. Elősegíti a gyermek növekedését, fejlődését. Ezek mellett hozzájárul egészségének megőrzéséhez és jó közérzetéhez.

A **gondozási tevékenységek** alapja az óvónő és a kisgyermek közötti meghitt viszony, természetes testközelség.

A gyermekek fokozatosan válnak képessé szükségleteik önálló kielégítésére, ezért az óvodába lépéskor az önkiszolgálásban a meglévő fejlettségi fokuknak megfelelően, eltérő ütemben fejlődhetnek. Ezt szem előtt tartva segítjük őket úgy, hogy saját tapasztalataikat és tudásukat felhasználva a lehető legtöbb önállóságot kapják, de mindig a közelben legyünk, ha segítséget igényelnek.

Az **öltözködésnél** is e szerint az elv szerint segítjük a fűzés, kötés, gombolás és cipzárhúzás gyakorlását és tanulását.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek öltözéke önállóságukkal és az óvodai étellel összhangban legyen. Célszerű az időjárásnak megfelelő többretegű ruházat és kényelmes cipő viselése.

Fontos feladatunk stabil szokásrend kialakítása és a rendezett, esztétikus külső megjelenés iránti igény felkeltése.

A **táplálkozás** a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele. Célunk az egészséges táplálkozás alapjainak megteremtése. Ennek érdekében törekszünk egészséges étrend kialakítására, cseriáliákban gazdag ételek felszolgálására, friss gyümölcs mindennapi adására, ill. a folyamatos folyadékbevitelre.

Az eddig ismeretlen ételféleségeket igyekszünk megismertetni a gyermekekkel. A kultúrált étkezés feltételeinek megteremtésével az igényes étkezési szokások megalapozását segítjük elő. (Pl.: ünnepeken alkalomhoz illő terítővel, díszes szalvétával, asztali díszek használatával is fokozzuk az ünnepi hangulatot).

Megtanítjuk az evőeszközök helyes használatát.

Az étkezés előtti és utáni hálaadó imádságot szokásunkká tesszük.

A **testápolás** szolgálja a gyermek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását. Törekednünk kell a családi és óvodai gondozás, szokások összehangolására, a gyermekkel való bensőséges kapcsolat kialakítására, hogy az óvónői modell személyes értékűvé váljék.

Megteremtjük a szükség szerinti kéz-és arcmosáshoz, érzékszervek és hajápoláshoz, fogmosáshoz, a WC használatához a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan és kellő intimitással végezhesék ezeket a tevékenységeket.

A **mozgás** belső igény, élmény a gyermek számára, amit felszabadultan, örömmel végez. Fejleszti az általános testi képességeket, a téri tájékozódást, a testséma kialakulását, elősegíti a koordinált mozgást, valamint a prevenciónak is eszköze. A mindennapos szabad mozgás során – teremben és udvaron egyaránt – egyénileg gyakorolhatják a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket. Hetente egy-két alkalommal szervezünk tervszerű mozgásfejlesztést, mely a nagyok számára kötelező, a kisebbek folyamatosan kapcsolódhatnak be. Heti egy alkalommal kerül sor a közös testnevelésre, mely minden korosztály számára kötelező. A foglalkozások felépítése során az életkori sajátosságokból és eltérő egyéni képességekből adódóan hangsúlyt fektetünk a differenciálásra (gimnasztikai-főgyakorlatok, játékok).

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek évszaktól függetlenül minél több időt töltsenek a szabadban, így a gyermekek ellenálló képessége fokozódik, szervezetük alkalmazkodik az évszakok változásaihoz, ezáltal edzettebbé válnak.

A **pihenés**, az alvás nagy jelentőségű az óvodás korban, ezért a helyes életritmus kialakítása első pillanattól kezdve elengedhetetlen.

A gyermekek alvásszükséglete kielégítésének egy része az óvodára hárul. Legfontosabb a pihenéshez szükséges nyugodt légkör biztosítása (az altatás hangulatához illő mese, halk zene vagy altatódal). Mivel eltérő a gyermekek alvásszükséglete, azoknak, akik hamarabb felkelnek, megengedjük, hogy csendes tevékenységet folytassanak (képeskönyv nézegetés, rajzolás, kirakózás).

Az egészségvédelem, a gyermek testi épségének védelme érdekében hangsúlyt kell fordítanunk a környezet tisztántartására, a portalanításra, fertőtlenítésre.

Fontos az időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, a nap folyamán a többszöri levegőcsere és a csoportszobában a lehetőség szerinti minél több zöld növény elhelyezése, ápolása, párasítása.

A napközben megbetegedett gyermeket elkülönítve gondozzuk, amíg a szülők az értesítés alapján meg nem érkeznek. Ezek a gyermekek fokozottabb gondozást, türelmet és figyelmet igényelnek.

A személyes higiénia betartása: külön törölköző, pohár, fésű, ágynemű, ruha stb. használata elengedhetetlen.

Figyelünk a gyermekek különleges betegségeire (reflux, asztma, bőrallergia, stb.).

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

A hatékony nevelőmunka érdekében megismerjük az óvodánkba kerülő gyermekek otthoni életritmusát, étkezési és egészségügyi szokásait. Személyes példamutatással, gyakoroltatással, következetes, szeretetteljes neveléssel segítjük az egészséges életmódhoz szükséges készségek kialakítását. Figyelemmel kísérjük óvodásaink testi és lelki egészségének állapotát, együttműködünk a szülőkkel és az egészségügyi szakemberekkel a betegségekkel megelőzése érdekében és kiszűrésében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Legkésőbb az óvodáskor végére a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fésülködnek, étkeznek, öltöznek. Helyesen használják a zsebkendőt, megtanulnak orrot fújni, fogat mosni. Az evőeszközöket helyesen használják, meghatározzák a megenni kívánt étel mennyiségét, esztétikusan terítenek. Ruhájukat, takarójukat összehajtva helyezik el. Ügyelnek saját maguk és környezetük rendjére.

5.4. Érzelmi és erkölcsi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása

Amint a gyermek az első óvodai közösségbe kerül, számos olyan elvárással találkozik, amelyek teljesítése elengedhetetlen a közösségben való élés és tevékenykedés szempontjából. Ezek sokban eltérhetnek az otthon megszokottaktól. A nevelő feladata, és felelőssége ezeket a gyermekekkel megismertetni, és elfogadtatni. Ha a gyermek ismeri a **pontos, egyértelmű szabályokat**, egyre inkább tudja mi a jó, a helyes, mit várhat el a többiektől. Ennek tudatosulása növeli komfortérzetét. **A szabályok kialakításában igyekszünk bevonni a gyermekeket.**

A kisgyermek személyiségének fejlesztésében az egyik fő célkitűzésünk az **önfegyelem, önkontroll** kialakítása. Ennek elérése érdekében fontosnak tartjuk a nemkívánatos magatartás (pl. verekedés, harapdálás) következményeit megvilágítani, segíteni a gyermeket a problematikus magatartás felismerésében, és a megoldás megtalálásában.

Olyan együttműködési stratégiát kívánunk kialakítani, megtanítani, melyek a gyermekek egyéniségéből fakadnak, egyénre szabottak. Pl. hogyan lehet bekapcsolódni már működő mikrocsoportba, játékba.

A nevelőknek **fel kell tárni a gyermekek erősségeit**, el kell fogadtatni a társakkal, amelynek eredményeként több játéksikerhez jut, erősödik belső motivációja, beállítódása, és énképe, nő az önbizalma. És lassan rendeződik a magatartása.

Fontosnak tartjuk, hogy:

- soha ne legyenek előítéleteink a gyermekekkel szemben,
- keressük azokat a tulajdonságait, amelyek alapján szeretetreméltó,
- éljük át a gyermek helyzetét,
- segítsük, és ne megtoroljuk a magatartást,
- beszéljük meg a fejlesztés stratégiáját a munkatársakkal és a szülőkkel,
- erősítsük az érzelmi kötődést,
- fejazzük ki egyértelműen és érezhetően szeretetünket, és figyelmünket a „problémás” gyermek felé.

Az **érzelmi nevelés** fontossága abban rejlik, hogy az érzelmek irányítják a kisgyermek szinte minden megnyilvánulását. Hatással vannak a gyermek megismerő képességére, cselekvésére, egész személyiségére. Fontos feladatunk a gyermek érzelmeinek kialakítása, ápolása, bővítése. Mivel az érzelmi háttérű figyelem és emlékezet nagyobb hatásfokú, ezért pozitív érzelmekre építve és azokat irányítva kell vezetnünk őket a műveltségterületek (ismeretek) feldolgozásának folyamat során.

Az egyes gyermekek felé áradó érzelmeinkkel, empátiánkkal tudjuk megvalósítani elsősorban az egyénre szóló nevelést. Az óvodában minden tevékenységben ott rejlik az érzelmek kifejezésének, az érzelmekre hatásnak a lehetőségei. Az egyes központokban zajló tevékenységek bármelyike alkalmas arra, hogy erősítsük a szeretet, a kötődés szálait, formáljuk az együttérzést, az empátiát, a segítőkészséget, a

szülők, a kortársak, a település, a haza szeretetét, az erkölcsi érzelmeket feltételező humanista magatartást.

Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma és feladatai:

- az óvodai erkölcsi nevelés alapja a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való megfelelő alkalmazkodás támogatása,
- a normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet,
- az óvodapedagógus a konfliktusok önálló megoldására törekedve nyújt segítséget a megoldásban,
- az óvodapedagógus figyelemmel van arra, hogy az egyes szokások, együttélési normák elfogadása, betartása nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél,
- az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” (a családi nevelésben is) eleve ellentmond az erkölcsnek,
- az óvodapedagógus kellő pedagógiai érzékenységgel, a gyermekek ismeretében dönti el, mely szokások illeszthetők az egyes gyerekekhez, és mely differenciált bánásmód segíti fejlődésüket,
- az óvodapedagógus az erkölcsi nevelés folyamatában arra törekszik, hogy a gyerekek önmagukat tudják értékelni, nemcsak a tanulás folyamán bekövetkező teljesítményeiket, hanem tetteik helyességét vagy annak tévedéseit is. A jó sorrend ez: önértékelés, majd mások tetteinek értékelése.

Az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, és a segítségadásban nyilvánul meg. Az óvodapedagógus feladata az erkölcsi nevelés alapját képező szokásrend megtervezése.

A gyermekek felé közvetítendő erkölcsi értékek:

- ha szeretünk valakit, akkor szeretünk vele lenni, beszélgetni vele és meghallgatni mindazt, amit mond. Legyen mindig nyitva a szívünk a szeretetre,
- az egymással való kommunikálás során fontos, hogy hogyan szólunk egymáshoz. Boldog lehet az az ember, aki csendesen, nyugodtan meg tudja oldani a maga gondjait, feladatait, aki ura önmagának, háborgó érzelmeinek és szavainak,
- megvan mindennek az ideje. A munkának a pihenésnek az ünneplésnek és ezáltal az egymásra figyelésnek is. Az ünnepnap érték. Ha ezt jól éljük meg, akkor magunkkal vihetjük ennek a napnak az erejét, lendületét a hétköznapijainkba,

- mindenkinek nagyon mélyen a szívébe van ültetve a szülők, a vérszerinti rokonok iránti tisztelet és szeretet, amit tudatosan kell ápolnunk. Odafigyeléssel, szófogadással tartozunk szüleinknek,
- különösen fontos a körülöttünk lévő emberi, állati, növényi élet tisztelete. Nemcsak a saját életet és egészséget, hanem a környezetünket is szeretni kell. Kerülni kell mindazt, ami veszélyezteti a környezetünket!,
- különleges emberi érték az őszinteség,
- tartsuk tiszteletben mások tulajdonát, azt kérés nélkül ne vegyük el. Nem szabad visszaélni a bizalommal se, amellyel egy másik ember megajándékozott!,
- fontos az igaz, őszinte szó kimondása, a gesztusok, mozdulatok eredetisége, őszintesége,
- vegyük észre a rászorulókat, és segítsük őket.

Az **ünnepek** feltöltődést, a játékot, a derűt és a kikapcsolódást biztosítják, amely által az ember képes felülemelkedni a hétköznapi életen. Ebben a mi feladatunk a gyerekekkel való közös készülődés, lehetőséget adni a képzeletnek, a gondolatok szabad szárnyalásának, a titok, a megfoghatatlan izgalmas átélésének, a rákészülés, lelki-szellemi ráhangolódás, élményszerzés, az ünnepvárás hangulatának gazdagítása útján játékkal, dalokkal, ábrázolással, mesével. Maga az ünnep, annak átélése családi élmény kell, legyen.

Óvodai ünnepek:

- gyermekek születésnapja,
- óvoda születésnapja,
- Mikulás,
- Advent,
- Farsang,
- Március 15.,
- Anyák napja,
- évlejáró játszódélután (nagyok búcsúztatása).

Keresztény ünnepek –családi istentiszteletek:

- Reformáció ünnepe,
- Karácsony,
- Virágvasárnap,
- Húsvét.

A **hagyomány** sokrétű mai tevékenységnek és megtartó kötelék megteremtésének lehet eszköze. A hagyományörzéssel, a művészet eszközeivel, az élménypedagógia módszerével és a közvetlen tapasztalással tudjuk leghatásosabban a környezet

megszerettetését a mindennapokba beépíteni. Fontos, hogy a gyermekek megérezzék, hogy a népi kultúrában az ember harmóniában élt a természettel és tisztelte az őt körülvevő világot. A hagyományápolással az általunk nevelt gyermekek értékmező, az alkotó tevékenységekhez kötődő, a környezetet és a természetet tisztelő életmódra kapnak indíttatást.

Fejlődési jellemzők az érzelmi - akarat tulajdonságok, valamint a szocializáció vonatkozásában az óvodáskor végére:

- szüleiről leválik és bízik a vele foglalkozó felnőttekben, akikkel beszélgetéseket kezdeményez,
- érdeklődő és könnyen bevonható a csoport napi tevékenységeibe, önként is kapcsolódik más gyermekek játékához,
- az óvodai élet szokásait és szabályait ismeri és gyakorolja,
- megérti és tiszteletben tartja a korból, és képességeiből eredő különbségeket társai között,
- szeret óvodába járni, ahol barátai vannak,
- szívesen együtt dolgozik társaival egy – egy feladaton,
- konfliktusait elsősorban a megbeszélés módszerével oldja meg, vagy konszenzust köt,
- nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre,
- szociálisan is éretté válik az iskolára,
- kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására,
- képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival,
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

5.5. Anyanyelvi, értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása

- ***Anyanyelvi nevelés***

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll.

Az anyanyelv fejlesztése külön jelenik meg a programban, egy nevelési területként, bár elválaszthatatlan bármely tevékenységtől és nevelési feladattól. A kontaktusteremtés, és tartás legfontosabb eszköze a nyelv, amely az óvodáskorban összefonódik a tevékenységekkel.

Fontosnak tartjuk a „beszélő magatartás” kialakítását, óvodapedagógus és gyermek, illetve gyermek és gyermek között, mely a kommunikációs helyzetekben a személyesség síkjáig eljutó társalgást jelenti. Feltétele azonban a nevelő oldaláról:

- a jó kapcsolat,
- a gyermekismeret,
- az empatikus magatartás,
- a másokra odafigyelés.

A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol a gyermekek élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba. Hozzá kívánjuk szoktatni őket ahhoz, hogy tevékenységeiket kísérik beszéddel, szabadon mondják el érzéseiket, gondolataikat. Lehetőséget teremtünk arra, hogy kreatívan rögtönözzenek, improvizálhassanak, a nyelvvel is játszhasanak.

A gyermekek beszéd-aktivitását a teljes odafordulással, aktív figyelemmel, és a gondolataikhoz kapcsolódó kérdéseinkkel tartjuk ébren. A tevékenységeket kísérő beszélgetések, a közös társalgások (beszélgető kör), a nyelvi játékok, a szabad önkifejezés a drámajátékokban, az ösztönző, valóban érdeklődő felnőtt magatartása segíti a szókincs bővülését, a beszédminőség alakulását.

Fontos, és kiemelt feladatunknak tekintjük:

- a beszédképesség összetevőinek ismeretét (alap- és részképességek),
- a gyermekek egyéni fejlettségének elemzését (speciális szakembert igénylő esetek kiszűrése – logopédia),
- a megfelelő minőségű mintaadást,
- az anyanyelv fejlesztését, szókincs gyarapítását spontán és tervezett tevékenységekben.

Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén

A nyelvi fejlettség, mint az artikuláció, mondatszerkesztés, beszédkedv, beszédértés, szókinés, metakommunikáció valamint az írás és olvasás iránti érdeklődés vonatkozásában: Beszéde jól érthető, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. Mondataiban főnevek, igék, melléknevek, számnevek és névmások egyaránt szerepelnek. Az utasításokat megérti és követi azokat. Beszédében egyre gyakrabban jelennek meg az elvont fogalmak és az ok – okozati összefüggéseket jelölő szavak. Megfelelő tempóban, hangsúllyal, hangerővel és tempóban beszél, kifejezve érzelmeit és gondolatait. A miért kérdésekre magyarázatot ad. Elmondja a nap történéseit. Érdeklődést mutat az új és ismeretlen kifejezések iránt. Szűkebb és tágabb környezetében egyaránt bekapcsolódik a beszélgetésekbe. Érdeklődést mutat a könyvek iránt, szívesen nézegeti azokat és rajzol belőlük. Előfordul, hogy kéri a felnőtteket mondanivalójának leírására saját készítésű rajz történet mellé. Az írást rögzített beszédként fogja fel. Mondanivalóját megpróbálja a beszéden kívül mozgással is kifejezni.

• *Értelmi nevelés*

A gyermek érzékszervein keresztül szerzi tapasztalatait az őt körülvevő természeti – és társadalmi környezetről. Tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermekeknek változatos tevékenységet. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, a kreativitás erősítése. A gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának fenntartása és tudatos kihasználása nevelőmunkánk fontos része.

Az értelmi nevelés feladata:

- spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése
- a tanult ismeretek gyakorlása különböző tevékenységekben és élethelyzetekben
- értelmi képességek – érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és kreativitás – fejlesztése tevékenységeken keresztül

Óvodánk tárgyi felszereltsége és óvónőink magas színvonalú szakmai munkája érdeklődési köre, fogékonysága segíti gyermekeink értelmi fejlődését. Az értelmi nevelés során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a gyermekek eltérő egyéni fejlődési üteméhez igazodjunk, érdeklődésükre, kíváncsiságukra, valamint a meglévő tapasztalataikra és ismereteikre, mint életkori sajátosságaikra építsünk, ehhez biztosítsunk változatos tevékenységeket.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A projektrendszer, a foglalkozási ágak műveltség tartalmait integrálva a képességek sokoldalú fejlesztésén keresztül integrált személyiségfejlődést eredményez.

A témakörök kiválasztásában, és a témák több szempontú feldolgozásában a gyermekek aktív partnerek, akik élményeikkel, tapasztalataikkal – családjukban a szülők érdeklődéséhez, és foglalkozásához is kapcsolódva – hozzájárulnak az izgalmas, kreatív tervezéshez.

A témák tevékenységekhez kapcsolódnak, melyben az integrált műveltségterületek kerülnek feldolgozásra. Mindezek a különböző tevékenységközpontokban valósulnak meg, a szabadjáték és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek során.

A játékos ismeretszerzés, az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek lehetőségei a csoportok életkori összetételétől függően általában 9.00 óra után kezdődnek, amikor az érkező gyermekek már kijátszották magukat, és a játszócsoportok többször átrendeződtek.

A spontán játék közben a gyermekek által éppen nem használt tevékenységközpontban az óvodapedagógus kezdeményezési az ismeretszerzési folyamatot. Az integrált témafeldolgozás keretében akár két tevékenység központban szervezett tevékenységet is felajánlhat.

A választhatóság kétféle módon biztosítható:

- egy időben két, vagy több egymáshoz kapcsolódó tevékenységgel,
- egymás után, láncszerűen egymáshoz kapcsolódó tevékenységgel.

Az egy időben, több központban biztosított választásoknál jó munkamegosztással a szakmai kompetenciák betartásával, és előzetes megbeszéléssel a dajka, a szülő is bevonható, értékes segítő társak lehetnek.

A választhatóságot célszerű egy szervezettebb együttlétekből indítani (pl. mesehallgatás, beszélgető kör, ének-zene, mozgásfejlesztés), melyek után leginkább az 5-7 évesek a döntés lehetőségével élve irányítottabb tevékenységek közül választhatnak.

Igyekszünk akár egy tevékenységközponton belül is biztosítani a választás, és a döntés lehetőségét. Pl. választhat a gyermek a megoldás technikájában (festés, ragasztás), munkaformában (egyéni, mikrocsoporthoz).

A differenciálás a gyermekek közötti különbségekhez, fejlődésbeli eltérésekhez való alkalmazkodás, amely nélkül nem valósítható meg az individualizálás.

A differenciálás:

- szemléletmód (másság toleranciája),
- a fejlesztés stratégiája (az egyén lehetőségeiből kiinduló fejlesztés a követelményekben),
- metodikai eljárás (módszerkombináció, amely egy helyzetben több lépcsőben differenciáltan tevékenykedtet),
- szervezeti keretek variációja (egyéni, mikro, makro munkaforma),
- a tartalom feldolgozásának módja (mélysége, terjedelme).

A differenciálás nem valósítható meg a gyermekek egyénekenkénti, alapos megismerése nélkül (készségek, képességek). Erre jó lehetőséget kínálnak a személyes beszélgetések, a gyermekek produktumai, szóbeli megnyilvánulásai, élményei, és tapasztalatai. A folyamatos megfigyelések képességeikről, fejlettségükről is tájékoztatást adnak. Fontosnak tartjuk mindezek regisztrálását (személyiségnapló), hiszen a fejlesztésre váró területeket ezen ismeretek birtokában tudjuk meghatározni.

A fejlődés várható eredménye

Óvodásaink nevelőmunkánk hatására sokoldalú, érdeklődő, az iskolai oktatás alapfeltételeinek megfelelni tudó- és akaró gyermekeké válnak. Mindezt játékosan, a tevékenységek gazdag tárházának felajánlásával éadjuk el.

6. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, és munka helye programunkban

6.1 Játék és tanulásértelmezésünk

Értelmezésük szerint a játék a tanulás alapvető formája. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

Pedagógiai programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek és felajánlottak. Fontosnak tartjuk a szabad játék tiszteletben tartását.

Óvodásaink a játékban és a játékon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást. Itt élük át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket. A szabad játék idején a csoportszoba játéktereit ötletük megvalósítása érdekében - ésszerű korlátozással - átrendezzhetik.

Az óvónők feladata, hogy a játéknak mindenkor teremtsék meg a legoptimálisabb feltételeit.

Tapasztalataink szerint is a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és probléma érzékennyé a gyermekeket, mikor saját élményként élük meg egy - egy helyzet megoldását.

A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket birtokolják. Óvodapedagógusaink minden gyermekben akár tehetséges, vagy lassan haladó típus, megalapozzák azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent gyermekeink számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában céljai eléréséhez. Az óvodapedagógus tudatossága természetesen sohasem irányulhat a gyermekekre, hiszen kitalált és erőltetett úgynevezett "játékos módszerekkel" nem helyettesíthető a gyermeki tevékenység. A gyermeki tevékenységet - különösen a játékban - nem szabad szűken értelmeznünk. A játéktevékenység tág értelmezése lehetővé teszi, hogy nemcsak a tárgyi, manuális, vagy mozgáshoz kapcsolt tevékenységeket ismerjük el, hanem a "szellemi alkotást" is tevékenységként fogjuk fel a játék során.

Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek tárgyi lehetőségek megteremtését (beszélő környezet), melyeknek hatására a gyermekek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy nincs szükség a pedagógus által kezdeményezett vagy irányított játéktevékenységre, hiszen köztudott, hogy 3 éves kor táján még kifejezetten igényli a gyermek a felnőttel való együttjátszást. Csupán a helyes arányok megtalálására kívánjuk a figyelmet felhívni. A nevelési folyamat intenzív képességtermelő jellege ugyanis alapvetően attól függ, hogy milyen szélességben és mélységben vagyunk képesek a gyermeki öntevékenység rendszerét kiépíteni. A játékon belül meghatározott eredmény elérését célzó öntevékenység a legfőbb biztosíték arra nézve, hogy az öntevékenység az önfejlődés, az önfejlesztés motívumait, képességeit és készségeit is létrehozza.

A játék kicsiben maga az élet; az amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesebben ki. A tevékenységközpontú program alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékokra. A játéktevékenységhez szükséges feltételeket, ötleteket és eszközöket azonban az óvodapedagógusnak kell biztosítania. Az élmény, legyen az a gyermek egyéni élménye, melyet a családból a környezetéből hoz az óvodás, vagy legyen az az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. Indirekt módon így lehet a gyermeki világot befolyásolni.

A gyermekeket tágabb kompetenciákra kell felkészítenünk, melyek nevezhetők:

- „gondolkodási stratégiának”
- ”motivációs készletnek”
- ”a gondolkodás és az érzelem attitűdjének”
-

Játék a szabadban

A gyermekek harmonikus testi és szellemi fejlődése érdekében elengedhetetlen a friss levegőn, aktívan töltött idő. A színhely nem csupán a nevelési intézményhez tartozó udvar, játszótér, hanem parkok, a szomszéd kertje, folyó, a tó partja, erdő-mező.

Szabadtéri tevékenység kialakításával az elsődleges szempont a biztonságosság. Ezt szem előtt tartva a lehetőségekhez képest igyekszünk „kivinni” a tevékenységközpontokban rejlő játzsási és ismeretszerzési lehetőségeket. Pl szerepjátékok, művészeti tevékenységek, természetrajzi ismeretek gyűjtése, csened foglalkozások (piknik, beszélgető kör, barkácsolás, kertészkedés).

Nagy jelentőséget tulajdonítunk a sétáknak, kirándulásoknak, melyek bővítik az ismeret és tapasztalat szerzési lehetőségek körét, hozzájárulnak a szocializáció fejlesztéséhez, a közös élmények, egy-egy téma, projekt feldolgozásához. A séták, kirándulások nagyszerű lehetőséget kínálnak a szülők óvodai életbe való bekapcsolódásához.

Az óvodapedagógus feladatai:

- olyan játékos helyzetek és tanulási alkalmak teremtése, hogy ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat,
- differenciálás, inkluzivitás és integráció a játékban való tanulás folyamatában,
- úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció stb. együttesen szolgálják a tanulást,
- nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése,
- a napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára,
- a játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása,
- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához,
- az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében,
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása,
- szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátzás a gyermekekkel.

Játéktevékenység a tanulás szempontjából

Szabad játékban tanulás (spontán) - Játékban tanulás (tervszerűen előkészített és felajánlott) .

Mindkettő ugyanazon tevékenységrendszerben folyik, az óvónő és a gyermekek részvételét illetően teszünk csak különbséget.

Tanulásértelmezésünk szerint az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet (az éppen aktuális téma- projektnek megfelelő eszközök, könyvek, a szokás-szabályokat erősítő piktogramok, stb.) megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás = problémamegoldás, amely: aktivizál, önállóságot feltételez, élethelyzet, sokféle út közül lehet választani, próbálkozás, önálló megoldások stratégiája, hajlékony gondolkodás mely ötletes, eredeti és játékos.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a helyzeteket és a feltételeket előre meg tudja tervezni, és át tudja gondolni. A differenciálás minden helyzetben érvényesítendő. Fontos eleme az óvodapedagógusok tevékenységének a tanulás tanítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- amilyen gyakran csak lehet, tervezzen az óvónő cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit,
- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás),
- a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése,
- lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit,
- a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása,
- a gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése,
- olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.

6.2 Az óvodai munka, mint a szervezet tanulás hírnöke

A munka a tapasztalatszerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója, ugyanakkor fejleszti a gyermekek mozgás és kontaktusteremtő készségét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál.

Az óvodai munka a szervezett tanulás előfutára, amelyben a teljesítmény szerepe meghatározó. Az addig vezető út pontos szabályait be kell tartani az eredmény érdekében, nem lehet abbagygni félúton, mert akkor nem jön létre a produktum.

A klasszikus munkafajták közül gyakorlatunkban jelen vannak:

- az önkiszolgálás,
- a felelősi tevékenységek,
- az alkalmoszerű munkák.

Pedagógiai szempontból az önkiszolgáló munka gyermekeink preferált tevékenysége, mivel a szokások hosszú folyamatban, sokszori, hasonló körülmények közötti gyakorlással szilárdulnak meg.

A hagyományos naposi munkát célszerűen más tartalommal is megtöltünk, pl. egy-egy játéktér napi gyakorisággal történő takarításával és rendben tartásával, szobanövények, állatok ápolásával és gondozásával, stb.

A gyermek munkajellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezése,
- a gyermekkel való együttműködést,
- folyamatos konkrét, reális, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése,
- a belső és külső környezetben végzendő munkák feltételeinek megteremtése.

Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma: a termékeny idő felhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Ez is öntevékenység, ez is döntés. Különösen a kisgyermek számára az, aki

eleinte a felkínált sokfajta tevékenység közül igazából nem, vagy csak nagyon nehezen tud választani. A szabad, autonóm egyéniség által meghatározott öntevékenység egyenlő a döntéssel. Ennek közelébe kell eljuttatni a gyermeket.

A szabadidős foglalkozások biztosításával célunk, hogy, a gyermek tanulja meg hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel. Így képessé válik a társadalom tagjaként a társadalmi és egyéni lét fenntartásához és gyakorlásához szükséges képességek megszerzésére.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek meg- szervezésében:

- törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére,
- keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek,
- a választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét,
- egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését,
- pihenőidőben és a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni, képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

7. A különböző tevékenységi formák és színterei, az óvodapedagógus feladatai

A tevékenységközpontokról általánosságban

Az óvodai csoportszobák berendezése a gyermekek igényeinek felel meg, és a szükségleteknek megfelelően alakul. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek számára legyen hívogató, vagy nyitott, olyan közeg, amelyik tanít, nevel, folyamatos átalakuláson, változáson megy keresztül, melyet a gyermekek és az óvodapedagógusok közösen formálnak. A tér és az anyagok, eszközök a szerint változnak, hogy milyen új érdeklődés, és igény jelenik meg a gyermekek fejlődése során. Alkotásaik szerves részét képezik a csoportszoba esztétikus környezetének. A csoportszoba tehát dinamikus, és fejlődő – változó – környezet, amely tele van a gyermekek számára könnyen elérhető interaktív anyagokkal, eszközökkel, és olyan tapasztalatszerzési lehetőségekkel, amelyek megfelelnek a gyermekek egyéni érdeklődésének, életkori igényeinek.

A csoportszoba tevékenységkörökre osztott, ezt a berendezés: tároló polcok, asztalok elhelyezése segíti.

A tevékenységközpontok azok a sarkok a csoportszobában, amelyekben folyik:

- a játék, a spontán tanulás,
- a munka,
- és ahol szerveződnek azok a tevékenységek, amelyek a játékos tanulást jelentik az óvodapedagógus irányításával.

A tevékenységközpontok biztosítják a mikro-csoportokra tagolódást, a kisebb létszámú csoportok létrejöttét. Lehetőséget kínál a szocializálódásra, melyben a közös élmények hatására kialakulhatnak a személyes, baráti kapcsolatok.

A tevékenységközpontok rendszere:

- családi (szituációs) központ,
- manipulációs központ,
- építőközpont-barkácsolás,
- irodalmi, és ének zenei központ,
- vizuális (művészeti) központ,
- természetismereti központ (szabadtéri tevékenységek),
- homok-víz asztal központja.

Művészeti nevelés

A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése az egyetemes emberi kultúra megismerése már óvodáskorban elkezdődhet. Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvodapedagógus mindennapi feladatai közé tartozik megismertetni a kicsiket a világ szépségeivel.

A művészeti nevelés magában foglalja:

- a művészeti alkotások befogadására, élvezetésre nevelést (irodalmi, képzőművészeti, zenei)
- a művészetek által a gyermekek alkotó tevékenységre nevelését.

A művészeti nevelésben a legnagyobb hangsúlyt a komplexitás kapja, bár a tevékenységek színtereit jelentő „központok” elkülönülnek egymástól. Programunkban a művészeti nevelés magában foglalja:

- az irodalmi (verselés – mesélés),
- a bábjátékot (bábozás – dramatikus játékok),
- énekzenei (ének, zene, énekes játék, gyermektánc),
- ábrázoló, kézműves tevékenységet (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka).

Közös jellemzőjük a szabad önkifejezés.

7.1 Irodalmi tevékenység (verselés – mesélés)

Ennek a tevékenységnek a helye egy meghitt, kényelmes sarok, zug, ahol lehetőség van a gyerekeknek könyveket nézegetni, bábozni, dramatizálni, mesélni, énekelni, körjátékozni, zenélni, akár önállóan vagy az óvónő segítségével közösen. Itt vannak elhelyezve a gyermekek által használható hangszerek is oly módon, hogy az számukra látható, és az óvodapedagógus közbenjárásával elérhető legyen. A könyvespolcokon általában csak az éppen aktuális téma szerinti könyvek találhatóak, azonban igény szerint is elővehetik kedvenc könyveiket.

A vegyes életkori összetételből adódóan minden korosztály számára biztosítjuk az érdeklődésüknek, és igényüknek megfelelő mondókákat, verseket, meséket. Meseismétlések után ösztönözzük a gyermekeket a dramatizálás, bábozás kellékeinek elkészítésére, a mese bemutatására, eljátszására. A nagyoknak szóló tündérmeséket mindig választható lehetőségként tervezzük, hogy a kisebbek az érdeklődésük csökkenésével ki tudjanak lépni a szituációból. Az irodalmi élményt a nagyobbak sokféle tevékenységgel kapcsolhatják össze, így biztosítva számukra az optimális fejlődést. A mesék dramatizálásánál az óvodapedagógus segítségével a kisebb-nagyobb, a fejlettebb-fejletlenebb gyermekek között jól megoszthatók a feladatok.

A mesélés, a verselés az anyanyelvi nevelés legfontosabb területe, és módszere. Az irodalmi szövegek a szókészlet gyarapításával kifejezések, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével, különféle stiláris eszközök használatával gazdagítják a gyermekek nyelvi kifejezőkészségét. A felidézés dramatikus- és bábjátékkal biztosítja az újrártélést, mely egyúttal fejleszti a nyelvi emlékezetet, lehetőséget ad az összefüggő beszéd és párbeszéd gyakorlására.

7.2 Bábozás – dramatikus játékok

A művészeti tevékenységek sajátos műfaja a bábjáték, amely gyakran integrálja a művészeti tevékenységeket. A gyermeki önkifejezés, és ezáltal a megismerés, fejlesztés eszköze. Célunk, hogy a gyermekek a „mintha” helyzetekben „beöltözve” a szerepekbe saját énjükkel, mozgásukkal jelenítsenek meg szituációkat, történeteket, elképzelt, vagy reprodukált meséket. Ezáltal fejlődjön mozgáskoordinációjuk, kommunikációs és metakommunikációs készségük, érzelmi életük, szociális készségük, és képzeletük.

Amikor a gyermek szerepet vállal, utánnézéssel, modellkövetéssel szóban, hanglejtésben, mimikával, gesztussal igyekezik azonosulni szerepével. E szerep-, vagy szituációs játék során alkalma nyílna arra, hogy felismerje és gyakorolja a különböző beszédhelyzetekhez illeszkedő beszédmódok, nyelvi eszközök használatát. A báb segítségével a hallgató gyermek is megszólal. A bábjátékkal fejlődik érzelmi kifejezőkészsége, gyakorolja az elbeszélő és párbeszédű beszédformákat, felismeri,

hogy miképpen lehet „bánni” a hangjával, a hangerővel, a hangmagassággal és a hangszínnel.

Valljuk, hogy a báb – és drámajáték alkalmas a mentális sérülések feltárására és terápiájára is. Az irodalmi élmények feldolgozását különböző eszközök, anyagok és barkácsolási lehetőségek biztosításával segítjük elő.

7.3 Ének – zenei tevékenység (ének, zene, énekes játék, gyermektánc)

Az óvoda elsősorban a közös, együttes dalok, játékok színtere. olyan játékoké, ahol a mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt. Ezt az összhatást nem kívánjuk lerontani unalmas, lélektelen részekre bontott, kiragadott elemek gyakoroltatásával, a gyermek egyéni kiemelésével, szerepeltetésével. A ritmusérzék-hallásfejlesztés minta alapján eredményes, ezért minél több társ szolgáltat mintát, annál nagyobb biztonságban érzi magát a gyermek, annál felszabadultabb. A sokszori gyakorlást a párválasztásos, dalos játékokkal kívánjuk megvalósítani. A hamis éneklés játékos, élvezetes gyakorlásokkal, jó hangú gyermekkel való együtténekléssel lassan korrigálható, fejleszhető.

A gyermekcsoport életkori összetételétől függően alakítjuk ki az egyéni, társas dalos játékok arányát, a dalanyagot, és a készségfejlesztési területeket.

Legfontosabbnak tartjuk, hogy az a gyermek, aki otthon, természetes közegben nem találkozik az énekes gyermekjátékokkal, mozgásos mondókákkal, legalább az óvodában élményként érzelmi, és hangulati átéléssel élhesse meg a közös éneklés, és játék örömét.

A zenei nevelés, a hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés dallama, a szabályos lüktetésű ritmus, a tempó és a tempó-váltás a gyakoroltatással az élőbeszéd érzelmeket tükröző, jelentést hordozó elemet gazdagítják. A gyermekek szókincsét bővítik a zenei neveléshez szükséges fogalompárok, amelyeknek a megértését, és használatát cselekvés, éneklés közben sajátítják el a gyermekek. A mondókák elősegítik a ritmikus szövegekben ismétlődő beszédhangok pontos észlelését, tiszta képzését, és a jó beszédritmus érzékelését, alkalmazását.

7.4 Ábrázoló, kézműves tevékenység (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka)

Ez az a tevékenységtér, ahol a gyermekek a felajánlott választható tevékenységek kivételével, a nap bármely szakában szabadon fejleszthetik és kipróbálhatják saját kreativitásukat és megismerkedhetnek új anyagokkal. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, a kréta, textil, ragasztó és a természetes anyagok széles választéka, és mint speciális eszköz, a festőállvány. Ez a tér ösztönzi a kreativitást, a verbális kommunikációt, az önértékelést, finom és nagymotoros mozgásokat és az intellektuális képességek fejlődését. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos.

Programunk az ábrázoló, kézműves tevékenységet az önkifejezés, a teljes személyiségfejlesztés fontos eszközének tartja. A művészeti tevékenységekhez szorosan hozzátartoznak azok a speciális tartalmak, melyekkel meg kívánjuk ismertetni a gyermekeket. Ilyenek:

- színvilág,
- formavilág,
- téri ábrázolás világa,
- az anyagok természete,
- a technikák, amelyekkel kifejezhetik elképzeléseiket, gondolataikat, érzelmeiket.

A tevékenységekben a folyamatra, az ötletességre, az önállóságra, az eredetiségre helyezzük a hangsúlyt, és nem a végterméket minősítjük. A technikák változatos alkalmazásával igyekszünk minél több eszközt készíteni más tevékenységekhez, ezáltal is megvalósítva az integrálást. Az ábrázoló tevékenység ily módon összefonódik a játékkal, konstruálással, barkácsolással, és más művészeti tevékenységekkel. Célunk, hogy a gyermekek alkotás közben érzelmileg gazdagodjanak, fejlődjön finommotorikájuk, gondolkodásuk, edződjön akaratuk, kitartásuk. Ehhez olyan környezetet alakítunk ki, amelynek létrehozásában maguk is aktívan működnek közre.

Végül, de nem utolsó sorban oldott, derűs légkört, jó hangulatot kívánunk biztosítani, melyben a gyermekek kreatívan alkothatnak, utat engedve vágyaiknak, érzelmeiknek, elképzeléseiknek.

A nyelvi és a képi formai ábrázolás együttes alkalmazásával felismertetjük a gyermekekkel, hogy valamely élményt, eseményt, érzést többféle úton is ki lehet fejezni. A szóbeli és az ábrázoló képesség a gyermekeknél különböző szinten lehet, de a kifejezésben a két képesség mindenképpen segíti egymást. A téri észlelés, a térbeli formai képzetek gazdagítása, a mintázó-rajzoló eszközök használatában szerzett tapasztalatok, az arányok, irányok nyelvi kifejezésének gyakorlása előkészíti az írás-olvasás tanulásához szükséges képességek fejlődését is. A beszéddel kísért ábrázoló tevékenység jó gyakorlási forma beszédhibás, főleg a „dadogó” gyermekek számára, mert e párhuzamos tevékenység közben a nyugodt, meg nem akadó szép beszéd élményét élhetik át.

7.5 A külső világ tevékeny megismerése

- ***Környezetismeret, tudományos nevelés***

A környezetismeret tágabb fogalom, mint a természetismeret. Magában foglalja:

- a természet-, és
- társadalomismeretet,
- a környezetvédő szemléletet, és magatartást.

Úgyis meghatározhatjuk, mint a megfigyelés, kísérletezés, felfedezés minták útján történő ismeretfeldolgozást. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek maguk is megtapasztalhassanak jelenségeket, folyamatokat, miközben sokféle képességük fejlődik.

A természetismeret legfontosabb forrása a természet. Alapelvünk, hogy a mit a természeti környezetben lehet megfigyelni, azt csak és kizárólag ott figyeltesük meg a gyermekekkel.

Mindezekhez a csoportszobában is igyekszünk megteremteni a feltételeket. Ez az a tér (sarok), amely alkalmas arra, hogy kielégítse a gyermekek érdeklődését a természeti jelenségek, a természetben található tárgyak iránt.

A gyermekekkel a sétákon, kirándulásokon, vagy akár az udvari játékok alkalmával gyűjtött sokféle „kincset” rendszerben tároljuk. A természetismeret sarokban helyezük el a téma feldolgozásához kapcsolódó könyveket, a kísérletek, folyamatos megfigyelések regisztrációit, táblákat (pl. évszaktábla, időjárástábla). A táblákat a gyermekek működtetik, felelős rendszerben, az óvodapedagógus közreműködésével. Itt kapnak helyet a gyermekek által készített albumok, tablók, illetve azok a gyermekmunkák, amelyeket természeti élmények inspiráltak. A gyermekek érdeklődésének, az évszakoknak, a vizsgált témáknak megfelelően ez a tér gyakran változik. Itt kap helyet a földgömb, a nagyítók/távcső az adott témának megfelelő könyvek, növények, termések, a bogármegfigyelő doboz, stb., melyek a gyermekek számára ismertek és érdekesek.

Homok – víz asztal

A homok és a víz akár a szabadban, akár a csoportszobában a gyermeki tanulás egyik lelegevenebb helyszíne, ahol lehetőség nyílik minél több érzékszerv egyidejű használatára. A természetes anyagokkal való ismerkedés során a gyermekek szabadon alkothatnak, gondolkodhatnak, kommunikálhatnak, gyakorolják finom és nagymozgásaikat. Fejlődnek matematikai képességeik és gyarapodnak természettudományos ismereteik. Kellékeit, eszközeit (vödör, kavicsok, pohár, kancsó stb.) a természetismereti sarokban helyezük el.

A homok-víz asztal (melyek beszerzése és alkalmazása folyamatosan történik) helyhiány, vagy egyéb más körülmény miatt a csoportszobában nincsen állandóan jelen, azonban fontos, hogy igény szerint a gyermekek rendelkezésére álljon.

A séták, kirándulások alkalmával, megtervezett látogatásokkal bővítjük az ismeret, és tapasztalatszerzési lehetőségek körét. A látogatást megelőzően kapcsolatot teremtünk az ott dolgozó felnőttekkel, megbizonyosodunk a felől, hogy a látogatások helyszínén megérinthetik (esetleg kis is próbálhatják) a megtekintett dolgokat. A sétákba, kirándulásokba lehetőség szerint bevonjuk a szülőket is. A séták, látogatások célját a gyermekekkel előre megbeszéljük, és az élményeket az egyes tevékenységeken keresztül közösen dolgozzuk fel.

Környezetvédelem: Az óvodás gyermekek még aktívan nem vesznek részt a tágabb környezet védelmében, de azt elvárjuk tőlük, hogy vigyázzanak a tisztaságra, védjék a növényeket, állatokat, gondozzák az élőlényeket, és legyenek kíméletesek az állatokkal szemben. Ugyanakkor szemléletüket formáljuk, érzékenységüket alakítjuk azokkal a tapasztalatokkal, amelyeket a környezetet károsító jelenségekkel kapcsolatban szerezhettek. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a szülőket, családokat is bevonjuk közös akcióinkba, hiszen a gyermekek ezirányú szemléletének formálásában nagy szerepe van a családnak, a szülőknek is.

A gyermekek lakóhelyi, és természeti környezetének a család, az óvoda személyi kapcsolatainak, tárgyainak, a tárgyak tulajdonságainak megismerése gazdag anyaggal járul hozzá az anyanyelvi neveléshez.

- **Matematikai nevelés**

A matematika a tapasztalatok elrendezésének, és szervezésének absztrakt rendszere. Mivel az óvodáskorú gyermekeknek konkrét a gondolkodásuk, sok lehetőséget biztosítunk arra, hogy konkrét tárgyakkal való műveleteken keresztül tapasztalják meg a matematikai viszonyokat, összefüggéseket.

A csoportszobai környezet az egyes tevékenységközpontok rendkívül sok lehetőséget nyújtanak a matematikai fogalmak elsajátítására, konkrét tapasztalatokra. Ezek közül kiemelkedően fontos a manipulatív tevékenységközpont, ahol helyet kapnak olyan eszközök (társasjáték, értelemfejlesztő szabályjáték), melyek célirányosan fejlesztik a matematikai képességeket, illetve egye-egy részképességet.

A logikai készség fejlesztésre olyan játékokat is felhasználunk, melyeket a gyermekekkel közösen készítünk el, akár egy-egy projekt lezárásaként.

A szabadjáték ideje alatt indirekt módon kihasználjuk azokat a helyzeteket, melyek lehetőséget kínálnak a matematikai műveletek gyakorlására, fogalmak elsajátítására.

A matematikai tevékenységek révén a beszéd és a gondolkodás szoros összefüggésben fejlődik. A szóban közölt matematikai feladat pontos megértése, a megoldásokhoz vezető utak végiggondolása, a hasonlóságokról és különbségekről gyűjtött tapasztalatok megfogalmazása pontos nyelvi kifejezést kíván. A feladatok, műveletek megoldása során a konkrét tapasztalatokból nyert képzetek elősegítik a nehéz viszonyfogalmak, a melléknév fokozás és a névutós szerkezetek felfogását, és alkalmazását. A térbeli tapasztalatok gyűjtésében a mozgások irányának, a tárgyak helyének megjelölése szolgálja az anyanyelvi nevelést.

7.6 Hitéleti nevelés

Erkölcsei nevelés (egyéni és közösségi nevelés, keresztyén értékek):

A hitéleti nevelés alapköve az erkölcsi nevelés. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodában dolgozók viselkedése:

- a közös élményeket nyújtó tevékenységek útján,
- az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása útján,
- a biztonságérzet erősítése útján.

Óvodapedagógusaink kiválasztásánál fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy hitét gyakorló keresztyén emberek legyenek, akik hitelesen tudják közvetíteni cselekedeteikkel, munkájukkal a keresztyén értékrendet. Nem zárkózunk el azonban azoktól az óvodapedagógusoktól sem, akik elfogadják és követik értékeinket és nevelési elképzeléseinket.

A hitéleti nevelés tartalma:

A hitéleti nevelés olyan feltételek között folyik, amely figyelembe veszi a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságait, utat enged a játékosságnak, figyel az egyéni bánásmódra. Különösen fontos odafigyelnünk arra, hogy a hitéleti tevékenység során azokra a szavakra, fogalmakra alapozva beszéljünk, amelyeket már ismer a gyermek, ezek meglévő tartalmait bővítjük, gazdagítjuk. A bibliai történeteket úgy válasszuk meg, hogy átgondoltan vegyük figyelembe azt, ahogyan a gyermek gondolkodik (konkrét gondolkodás), kerüljük az elvont, allegorikus képeket, fogalmakat.

A tevékenység tartalma, különösen:

- hitéleti foglalkozás, igehallgatás (óvodáskorban megérthető bibliai történetek, mondatok lelkész, hitoktató bevonásával),
- az étkezésekhez, pihenéshez kapcsolódó rövid imádságok, énekek
- heti rendszerességgel tervezett áhítat a dolgozók és az intézmény fenntartójának részvételével,
- hitélethez kapcsolódó énekek hallgatása, tanulása,
- családi istentisztelet,
- látogatások a gyülekezetben.

Ünnepek

Minden ünnepet úgy kell megélnünk, megülnünk, hogy az mélyítse el az ünnep jelentőségét, mondanivalóját. Aki nem tud ünnepelni, annak életéből kimarad valami, nincs mit átadnia a következő nemzedéknek. Az ünnepi készülődés izgalma, a várakozás öröme meghatározza az ünnep hangulatát. Fontos, hogy ezek a napok örömet, bensőséges, Isten közeli légkört jelentsenek, fel sem merüljön a szerepeltetés okozta stressz.

Feladat:

- Az ünneplés megtanítása.
- Az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése.
- Az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből.
- Az ünnep előkészítése.
- A szülők bevonása az ünnepi előkészületekbe (tervezés, dekoráció készítés, stb.).

Advent a várakozás: Az óvodában ez valóban a várakozás időszaka legyen. A koszorúkészítés, az első és a sorban következő gyertyák meggyújtása, az ajándékkészítés megmozgatja fantáziájukat, jóleső izgalommal tölti el a gyermekeket, örömet éreznek.

Karácsony: törekedünk arra, hogy a gyermekek megértsék karácsony lényegét: Isten szereti az embert, a kisgyermeket is, ezért Fia emberré lett, hogy a világ Megváltója legyen. Ennek az örömhírnek a megértése a legfontosabb, s a népszokások, ajándékozás, stb. csak ezután következik.

Húsvét: A gyermekeknek egyszerűen, gyermekszerűen mondjuk el a feltámadás történetét. Mondjuk el, hogy húsvét óta ünnepeljük a vasárnapot, mert ez az Úr napja. A néphagyományokról sem feledkezünk el, tojást díszítünk.

Virágvasárnap: Húsvét előtti vasárnap, a nagyhét kezdete, amikor megemlékezünk Jézus jeruzsálemi bevonulásáról.

8. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A fejlődés nyomon követése

A differenciálás a gyermekek, egyének közötti különbségek felismerésére épül. A gyermekek ismeretében egyéni célokat tűzünk ki, az erősségek és igények méltánylásával. Vannak azonban eleve elrendelt fejlődési szakaszok, melynek tendenciáit ismernünk kell azért, hogy meg tudjuk állapítani, hogy az attól való eltérések normálisak, vagy károsak.

A hosszabb távú tervezésünk része a személyiségnapló, melyben a gyermekek anamnézise, a családlátogatás(ok), a folyamatos megfigyelések tapasztalatai, a képességekönkénti féléves értékelések kerülnek rögzítésre.

A gyermekről kapott képről minden esetben konzultálunk a szülőkkel, a munkatársainkkal, szükség esetén a szülő beleegyezésével speciális szakemberrel.

Fejlődési napló legfontosabb jellemzői:

- a példának, mintának szánt kérdések táblázatban vannak elhelyezve, korcsoportonkénti megosztásban, így a napló használata könnyebb és átláthatóbb,
- az egyes szempontokhoz rendelt négy színes pötty valamelyike a fejlődés adott állapotát reprezentálja.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- a gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi, indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét,
- rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat,
- az iskola megkezdését követő hat hónapon belül kérheti. A fejlesztési javaslatot az óvoda átadja a szülő részére,
- módszertani ajánlás a fejlődési napló vezetéséhez
- a gyermekek fejlettségi állapotáról szóló szülői beszélgetések (fogadó óra, családlátogatás) tartalmát a fejlődési napló bejegyzéseire szükséges alapozni,
- a szülő a fejlődési naplóban aláírásával ad nyomatékot a közös megbeszélések tartalmának.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés, és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére (6-7 év) eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás, az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

Testi érettség

A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Mentális érettség

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális érettség

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

9. Inkluzív pedagógia – integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással

„Keresem minden gyermek titkát, és kérdezem, hogyan segíthetnék abban, hogy Önmaga lehessen?”

(Janesz Korczak)

Differenciálás: a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.

A különleges bánásmódot igénylő gyermek típusai:

- tanulási problémákkal küzdő gyermekek,
- tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok),
- Tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba).

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek:

- visszahúzódó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódó stb.) Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.,
- ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.) Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek:

- intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.),
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei),
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület),
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító).

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés - a tehetségígéretes gyermekek felismerése:

- a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik,
- a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet,

- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedetlenség,
- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”.

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás –dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

10. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodánkba járó gyermekek szociális háttere nagyon különböző. Ennek többféle oka is lehet, pl. a család anyagi helyzete, a szülők munkanélkülisége, a gyermekek száma, stb.

Az óvodánkba felvételt nyert gyermekek családjáról már az óvodába lépés előtt igyekszünk tájékozódni. Hosszabban elbeszélgetünk a szülőkkel a beiratkozáskor és mindenhová elmegyünk családot látogatni. Ha problémát észlelünk, fokozottabban figyelünk az érintett gyermekekre, és ha lehetséges, a családnak is megpróbálunk segíteni.

A szociális hátrányok enyhítését segítő feladatok az óvodánkban:

- megismerjük és figyelemmel kísérik a gyermeket és életkörülményeit
- megállapítjuk a képességek kibontakoztatásának akadályait
- a szülők munkába járását támogató nyitva tartást alakítunk ki
- szorgalmazzuk az óvodába járást, az igazolatlan hiányzások számának csökkenését
- hatékony együttműködést alakítunk ki a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekkel (Gyermekjóléti szolgálat, Családsegítő szolgálat, védőnői hálózat, Nevelési Tanácsadó)
- megkeressük a szülői, gyülekezeti közösség segítségnyújtási lehetőségeit (lelki, anyagi, tárgyi, szociális)

- tevékenységek: családlátogatás, beszélgetés a szülőkkel, a családok tájékoztatása a támogatási lehetőségekről

A feladatokat a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok, az intézményvezető és az általa megbízott gyermekvédelmi felelős végzi, aki kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat szakembereivel, valamint más, gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményekkel és hatóságokkal.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések óvodánkban:

- tiszteletben tartjuk az emberi méltóságot, a gyermekek jogait
- gyermekközpontú és családorientált nevelést alakítunk ki
- erősítjük a család gyermeke iránti felelősségét
- a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvét érvényesítjük az óvodai élet minden területén
- egyénre szabott, differenciált fejlesztőmunkát végzünk, a gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követve
- biztosítjuk a megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelést
- logopédiai ellátást és fejlesztést biztosítunk a rászoruló gyermekek részére
- egészségügyi szűrővizsgálatokat kezdeményezünk és szervezünk (fogászat, szemészet, ortopédia)

11. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

11.1 Gyermekvédelem

Az emberek egymásért születtek.”

(Marcus Aurelius)

Gyermekvédelmi tevékenységünket a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, valamint a köznevelésről és annak módosításairól szóló törvények és jogszabályok határozzák meg:

- minden gyermeket érintő döntésben elsődlegesen a gyermekek érdekeit vesszük figyelembe,
- biztosítjuk a gyermekek jogait fajra, nemre, vallásra, származásra, stb. való tekintet nélkül,
- személyes adatokat meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében a törvényi elvárások és előírások szerint kezelünk, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatjuk,
- a gyerekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti,
- a gyerekeknek joga, hogy biztonságban és egészséges környezetben nevelődjenek,
- a gyerekeket védeni kell a fizikai, lelki erőszakkal szemben,
- a sajátos nevelést igénylő gyerekkel való kiemelt foglalkozás minden óvónő kötelessége.

Az utóbbi években a társadalmi, gazdasági viszonyok változásával néhány család szociális helyzetének romlása figyelhető meg. A gyermekvédelmi munka első és legfontosabb feladata a megelőzés megszervezése és a speciális segítséget igénylő gyermek és családok felvilágosítása, segítése.

A gyermekekre való fokozott odafigyelés lehetővé teszi, hogy a személyiségfejlődési problémákat időben felfedezzük. Ilyenek: testi, szellemi fejlődésben való elmaradás, nehezen nevelhetőség, higiénés gondozatlanság.

Mivel a családnak a nevelésben elsődleges szerepe van, ezért az óvodapedagógus és a gyermekvédelmi felelős együttes feladata a szülők segítése, olykor az egész család „nevelése”, gondozása, védelme. Mindez csak megfelelő bizalom alapján, és nagy tapintattal történhet. Bizonyos esetekben a családsegítő rendszer szociális szakembereit, valamint a családorvos, védőnő segítségét is igénybe kell vennünk: Ha a gyermek fejlődése, egészsége a családban veszélyeztetve van, kötelességünk segítséget kérni a további intézkedéshez. Más esetekben a szülő tudtával és beleegyezésével megfelelő szakember segítségét kérjük (pl. logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógytornász).

Alapelvünk: Az óvoda dolgozói, a szülők és a gyermekek körében legyen természetes a másság elfogadása, a mássággal való együttélés.

Az óvodák kötelességei közé tartozik, hogy a veszélyeztetett gyermekeket felkutassa. A gyermek veszélyeztetett akkor, ha olyan állapotba kerül, amely testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését akadályozza.

Feladataink:

- felmérjük a gyermekek szociális hátterét,
- együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, gyermekvédelmi hatóságokkal, és pénzügyi ellátások kezdeményezése céljából az önkormányzattal,
- a gyermekek rendszeres egészségügyi szűrésének és ellátásának megszervezése,

- a gyermekek fejlődéséről a szülőket rendszeresen tájékoztatjuk,
- a gyermekbalesetek megelőzése,
- az intézményi óvó-védő előírások betartása.

A gyermekvédelmi felelős felméri a gyermekeket az óvónők jelzései alapján a veszélyeztetettség okait vizsgáló szempontok szerint, amelyek a következők:

- nevelési hiányosságok,
- egészségügyi okok,
- erkölcstelen családi környezet (pl.: italozó vagy drogos szülők),
- rossz lakásviszonyok,
- anyagi okok,
- megromlott családi kapcsolat.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- tájékoztatja a szülőket arról, hogy milyen problémával milyen intézményekhez fordulhatnak,
- a kedvezményes étkezési térítési díjra rászoruló gyermekek személyére javaslatot tesz,
- óvónők, szülők kérése alapján kezdeményezi a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását,
- figyelemmel kíséri a gyakori és indokolatlan óvodai hiányzásokat elsősorban a tanköteles korúak esetében,
- figyelemmel kíséri a nagycsoportosok beiskolázását, jelzi az iskola felé a problémás eseteket,
- ellenőrzi a veszélyeztetett gyermekekről vezetett adatokat.

A gyermekbalesetek megelőzésével kapcsolatos feladataink:

Ismertetjük a gyermekekkel az óvodán belüli és kívüli helyes viselkedés szabályait, testi épségük megőrzése érdekében. Felhívjuk figyelmüket az esetleges veszélyforrásokra, törekszünk a veszélyforrások mihamarabbi megszüntetésére.

11.2 A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Óvodahasználó gyermekeink szociokulturális háttere kiegyensúlyozott és jó képet mutat, munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelő szülők által nevelt családokét.

Felelősségünk különösen nagy a hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is

magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő - kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- a család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje,
- a család lakhelye és környezete,
- a gyermek és/vagy szülő egészségi állapota.

Környezeti okok lehetnek:

- sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek,
- szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése,
- szülők iskolázatlansága,
- nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér,
- negatív hatású baráti kör

Anyagi okok lehetnek:

- munkanélküliség,
- létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem,
- a szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen,
- a kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik.

Egészségügyi okok:

- születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság,
- mozgáskorlátozottság,
- érzékszervi károsodás (látás, hallás...),
- szervi rendellenesség,
- tartós betegség,
- idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek),
- higiénés hiányosságok.

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- értelmileg, érzelmileg visszamaradt.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása,
- az önművelés igényének kialakítása,
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása,
- praktikus ismeretek elsajátíttatása,
- a mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása.

Családi életre és egészséges életmódra nevelés:

A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értékek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- differenciált fejlesztés,
- egészségnevelés,
- a sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése,
- interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, cigány irodalom, a cigányság története,
- tehetségígéretes gyermekek felkészítés,
- felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak,
- igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt,
- a családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása,
- mozgáslehetőség biztosítása,
- kulturális rendezvények csoportos látogatása.

Szülőknek felajánlott segítség:

- fórum – neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás: Tanácsadó Szolgálat,
- közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: kirándulások az egyház és az óvoda szervezésében, munkadélután, kertgondozás, stb. ,
- felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül.

12. Az óvoda kapcsolatrendszere

Alapvető elvünk, hogy minden olyan személlyel és intézménnyel élő kapcsolatot alakítunk ki és tartunk fenn, akik nevelőmunkánk hatékonyságát növelni tudják. Ennek megfelelően vannak állandó és időszakosan működtetett kapcsolataink, a nevelés mindenkor érdekéből és az aktuális feladatokból fakadóan. Kapcsolatainkban alapvető etikai szabálynak a korrektséget és a nyitottságot, ugyanakkor a gyermekek és a szüleik személyiségi jogainak tiszteletben tartását tartjuk.

12.1 Az óvoda és a család

Intézményünk keresztyén értékrendet közvetít a családok felé. Célunk, hogy a keresztyén értékrend megnyilvánulása a mindennapokban, és az ünnepekben mintakövetésre találjon a családok életében is, mivel az óvoda és a család együttesen hatnak közre a gyermekek nevelésében. Az együttneveléshez szükséges, hogy eredményes legyen a kapcsolattartás az óvoda és a családok között, e körben meghatározó az óvónők magatartása az alábbiak szerint:

- a szülőknek érezniük kell, hogy a gyermeket minden körülmények között szeretjük, elfogadjuk, jó és rossz tulajdonságaival együtt,
- célunk, hogy nevelői és emberi magatartásunk elismerést, tiszteletet, bátor közeledést váltson ki a szülőben,
- a szülőnek bíznia kell titoktartásunkban, segítőkészségünkben, tanácsainkban, s tételezze fel a kölcsönös bizalmat. A gyermekről alkotott véleményünk mindig tartalmazzon pozitív megítélést, a javítanivalóra konkrét segítséget adjunk,
- célunk, hogy a szülő tájékozódó közeledésünkből ne a család titkainak kifürkészését érezze, hanem a gyermek nem megfelelő fejlődésére utaló lehetőségek feltárását.

12.1.1 A családok bevonásának formái az óvodai életbe

A családok bevonásának formái az óvodai életbe az alábbiak:

- a gyermekét beszoktató szülő: A gyermek óvodába való beiratkozásától veszi kezdetét az együttműködés. A beszoktató szülőket felkészítjük arra, hogyan viselkedjenek a fokozatos beszoktatás idején: mit mondjon a gyermekének, hogyan foglalkozzon vele a csoportszobában,
- a passzív segítő szülő: Alkalmanként szándéktól függően az óvodai életbe „betekintő” szülő, aki a tevékenységekben elsősorban a saját gyermekét figyeli meg,
- az aktív segítő szülő: Az óvodapedagógusok által készített egy-két hetes pedagógia program ismeretében, előre jelezve vállalkozhat a szülő arra, hogy a nap valamely szakaszában aktívan segítve közreműködik a tevékenységek szervezésében, és lebonyolításában.

12.1.2 Szülői részvétel a mindennapokban

Bevonjuk a szülőket (a szülők döntésétől függően):

- gondozási feladatokhoz azokra a napokra, amikor pl. mozgásfejlesztést tervezünk,
- élményszerző napon séták, kirándulások alkalmával a gyermekek kíséréséhez,
- különböző felnőtt foglalkozásokat, intézményeket bemutató helyszíni tapasztalatszerzések megszervezéséhez, lebonyolításához,
- gyűjtőmunkába, melyek a projekt feldolgozását segítik elő,
- óvodai ünnepek, rendezvények szervezésébe,
- az óvoda tárgyi környezetének alakításába.

12.1.3 A kapcsolattartás formái

A kapcsolattartás formái:

- *Szóbeli:* családlátogatás, fogadóóra, szülői értekezlet, rendezvény, munkadélután.
- *Írásbeli:* faliújság, gyermekmunkák kiállítása.

Családlátogatás:

Célja: a gyermeket otthonában megismerni, szociális helyzetét felmérni, betekinteni az otthoni családi kapcsolatokba és a családi nevelésbe.

Eljárás rendje: a szülővel előre egyeztetett időpontban, a látogatás előtt legalább egy héttel.

Rögzített dokumentumok: A csoportnaplóban jelöljük a látogatás idejét.

Fogadóóra:

Célja: Az egyéni problémák megbeszélése.

Eljárás rendje: Kezdeményezheti a szülő, vagy az óvónő, a megbeszélés előtt egy héttel.

Rögzített dokumentumok: Szükség esetén a gyermek fejlődési naplójába.

Szülői értekezletek:

Célja: Az óvodára, a csoportra vonatkozó közérdekű információk átadása.

Eljárás rendje: A szülőket egy héttel az értekezlet előtt írásban értesítjük.

Rögzített dokumentumok: jelenléti ív, jegyzőkönyv.

Rendezvény:

Célja: A szülők közötti jó kapcsolat és a szülő és óvoda közötti jó kapcsolat ápolása. Lehetőséget biztosítani az óvodai életbe való betekintésre.

Eljárás rendje: Egy héttel a rendezvény előtt meghívók átadása személyesen.

Rögzített dokumentumok: A csoportnaplóban a szervezési feladatoknál jelenik meg.

Munkadélután:

Célja: Szülők, óvónők, óvoda dolgozói közötti jó kapcsolat ápolása, a tárgyi eszközök javítása, udvar szépítése.

Eljárás rendje: A munkadélután előtt az óvónők személyesen kéri fel a szülőket, a szervezett idő előtt legalább egy héttel.

Rögzített dokumentumok: A csoportnaplóban a szervezési feladatoknál.

Faliújság:

Célja: Aktuális információk az óvoda és a csoportok életéről. A Helyi Nevelési Program a Házirend hozzáférhetővé tétele, az óvoda orvosának rendelési ideje, elérhetősége, és az étlap.

Eljárás rendje: Folyamatában biztosítani az aktualitást.

Gyermekmunkák kiállítása:

Célja: A szülők ismerjék meg és gyönyörködjenek a gyermekeik alkotásaiban. Ízlésformálás, esztétikus dekorálás, a gyermekközeli környezet kialakításával.

Eljárás rendje: Folyamatos, állandó, tükrözi az óvodai tevékenységeket.

12.2 Óvodaszék

Óvodánkban a nevelőmunka segítése, a nevelőtestület, a szülők és a gyermekek, az intézményfenntartók, továbbá az intézmény működésében érdekelt más szervezetek együttműködésének előmozdítására óvodaszék működik.

Az óvodaszékbe a szülők, a nevelőtestület azonos számú képviselőt küldhet. A fenntartó egy képviselőt delegálhat.

Az óvodaszék **döntési** jogkörrel rendelkezik:

- működési rendjének és munkaprogramjának megállapításánál,
- tisztségviselőinek megválasztásánál,
- dönt minden olyan kérdésben, amelyben az óvodavezető, a nevelőtestület vagy a fenntartó döntési jogát az óvodaszékre átruhazza.

Az óvodaszék **véleményezési** jogkörrel rendelkezik, az egész működésével kapcsolatban, különösen:

- a pedagógiai program elfogadása előtt,
- az SZMSZ elfogadása előtt,
- a házirend elfogadása előtt,
- a vezetői pályázati program tartalmáról.

A kapcsolattartás rendje:

- az óvodavezető és az óvodaszék elnöke az együttműködés tartalmát és formáját nevelési évenként egyeztetve állapítják meg, és munkaterveikben rögzítik,
- a kapcsolattartás a feladatellátás függvényében folyamatos,
- az intézmény az óvodaszék működését támogatja a feladatok ellátásához szükséges helyiségek és eszközök előzetes egyeztetés után való rendelkezésre bocsátásával,
- az óvodavezető szükség szerint, de nevelési évenként legalább egyszer tájékoztatja az óvodaszéket az intézmény működéséről,
- az óvodaszék elnöke nevelési évenként egy alkalommal tájékoztatja a nevelőtestületet.

12.3 Az óvoda és más intézmények kapcsolata

Bölcsőde

Bizonyos esetekben az óvodába lépés előtti szociális intézmény. Szükség esetén kapcsolatunkat aktivizáljuk, melynek célja a gyermekek zökkenőmentes óvodai beilleszkedésének segítése. Az óvodába lépés előtt a bölcsődében meglátogatjuk a hozzánk felvett gyermekeket, bepillantunk az ottani életükbe. Szeptemberben a szülők a gondozónőkkel együtt lépik át az óvoda küszöbét, majd évközben nosztalgia délelőttre megyünk vissza, ahol mindig szeretettel várnak bennünket.

Iskola

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően, úgy neveljük és fejlesszük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő-mentesebbé tegyük. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatra törekszünk. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Kapcsolattartás formái:

- a kapcsolatot az óvodavezető, és az óvónők tartják,
- az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt,
- kölcsönös látogatások,
- szakmai tanácskozások, megbeszélések,
- szülői értekezleten való részvétel,
- a gyermekek iskolalátogatása,
- közös rendezvények, játékok, ünnepek.

Az óvodánkba járó gyermekek nevelésében és gondozásában résztvevő speciális intézmények:

- Nevelési Tanácsadó,
- Gyermejjóléti Szolgálat,
- Családsegítő Szolgálat,
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakért. Biz.,
- Fogorvos, Óvodaorvos, védőnő.

Az együttműködésben célunk: a gyermekek magas színvonalú ellátásának biztosítása.

- a gyermekek fejlesztése, beszédhibáinak javítása, a zökkenőmentes beiskolázás biztosítása érdekében azonos célokra alapuló kapcsolatot kell fenntartani a Nevelési Tanácsadó és a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság szakembereivel. *A kapcsolattartás formái:*
 - kerek-asztal beszélgetés,
 - személyes beszélgetés a problémás esetről, gyermekről,
 - vizsgálatok kérése írásban, indoklással,
 - visszajelzés a vizsgálatról, írásban,
 - a különleges bánásmódot igénylő gyerekek fejlesztésére, fejlesztési tervek elkészítése, megbeszélése,
- a szociálisan hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, illetve szüleiket a Gyámügyi/Népjóléti Irodához irányítjuk. A gyermekvédelmi felelősön keresztül támogatásokat javasolunk,
- családi konfliktusokban és azok problémamegoldásában való segítségnyújtás érdekében kapcsolattartás a Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgálattal a problémát észlelő óvónő vagy a gyermekvédelmi felelős útján,
- kapcsolattartás a gyermekorvossal, a fogorvossal, és a védőnővel az óvodavezető útján, ennek keretében a gyermekek évente egy alkalommal fogászati és általános orvosi vizsgálaton vesznek részt, a tanköteles korú gyermekek részére iskola alkalmassági, látás és hallás vizsgálat történik. A védőnő a gyermekek ápoltságát folyamatosan figyelemmel kíséri és kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal.

Kapcsolataink közművelődési intézményekkel:

Nevelőmunkánk hatékonyságának fokozása érdekében minden olyan intézményt potenciális partnernek tekintünk, akik művészeti jellegű és tartalmú szolgáltatásaikkal gyermekeinknek életkor-specifikus élményt nyújthatnak. Nevelőmunkánkba ezeket a lehetőségeket rendszeresen és előre tervezetten beépítjük. Megpróbáljuk különböző programjainkhoz a szükséges anyagi erőforrásokat önerőből is megteremteni.

Kapcsolatot a következő közművelődési intézménnyel tartunk:

- városi könyvtár,
- művelődés háza.

12.4 Az intézmény fenntartójával való együttműködés

Intézményünk részéről pedagógiai programunk egyfajta szolgálat, ugyanakkor kötelezettségvállalás a Zsámbéki Református Egyházközség – mint intézményfenntartó – felé arra vonatkozóan, milyen színvonalú óvodai ellátást biztosít, az óvodát igénybe vevő családoknak, azon belül a gyermekeknek.

Cél: A kapcsolat lehetőségeinek folyamatos felülvizsgálatával az intézményfenntartóval való eredményes és hatékony együttműködés, kiemelten az alábbi tartalmak vonatkozásában:

- az intézményi dokumentumokkal szembeni fenntartói elvárások pontosítása,
- a beszámoltatás szempontjainak és eljárásrendjének kidolgozása, működtetése,
- adatszolgáltatás rendjének szabályozása,
- partneri igény és elégedettség mérés eljárásrendjének egyeztetése,
- egyéb kapcsolattartási tartalmak.

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- az óvoda Alapító okiratának kialakítása, módosítására,
- pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére, az éves költségvetés jóváhagyása, elfogadása, módosítása,
- óvodánk ellenőrzése gazdálkodási szempontból,
- óvodánk ellenőrzése működési szempontból,
- óvodánk ellenőrzése törvényességi szempontból,
- óvodánk ellenőrzése a szakmai munka eredményessége tekintetében
- óvodánk ellenőrzése az itt folyó gyermekvédelmi tevékenységre,
- óvodánk ellenőrzése a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében,
- az óvodában folyó szakmai munka értékelése,
- az SZMSZ jóváhagyása,
- a Házi rendje jóváhagyása,

- a Pedagógiai Programja jóváhagyása,

A fenntartóval való kapcsolattartás formái:

- hitéleti tevékenység (hittan, áhítat az óvoda felnőtt dolgozóinak, családi istentisztelet, részvétel a gyülekezet családi rendezvényein),
- szóbeli tájékoztatás,
- írásban beszámoló évente egy alkalommal,
- egyeztető tárgyalások és megbeszélések,
- értekezletek,
- az óvoda képviselőjének biztosítása,
- fenntartói határozatok átvétele azok végrehajtása céljából,
- szükség és igény szerint speciális információszolgáltatás az óvoda pénzügyi-, gazdálkodási-, szakmai tevékenységhez kapcsolódóan,
- működésünkkel és eredményességünkkel kapcsolatos igény és elégedettség mérés évente egy alkalommal.

Az óvoda - írásban történő - éves beszámolójának szempontjai:

- program célok megvalósítása érdekében végzett tevékenység,
- egészségnevelés, környezeti nevelés céljainak teljesítése,
- az éves munkaterv feladatainak teljesítése,
- szülői elégedettség adatok és azokból következő fejlesztések,
- gyermeki elégedettség adatok és azokból következő fejlesztések,
- pedagógusok és munkájukat segítő alkalmazottak elégedettség adatai és azokból következő fejlesztések,
- tehetséggondozás érdekében végzett tevékenységek és azok eredményei,
- felzárkóztatás érdekében végzett tevékenységek és azok eredményei,
- a vezető ellenőrző tevékenységének tapasztalatai,
- továbbképzéseken szerzett kompetenciák hasznosítása,
- teljesítményértékelési rendszer működtetése, eredmények,
- külső szakmai ellenőrzés eredményei és azokból következő fejlesztések,
- pedagógus életpálya modell: minősítések eredményei, és azokból következő fejlesztések,
- az óvoda kapcsolatrendszerének értékelése, különös tekintettel a családok és a fenntartó irányába.

A fenntartóval való kapcsolattartás felelőse az óvoda vezetője, felhatalmazása alapján az óvoda más dolgozója. Tájékoztatási és beszámolási kötelezettségünknek mindenkor eleget teszünk. Nevelési programjainkra a fenntartó képviselőjét rendszeresen meghívjuk annak érdekében, hogy nevelőmunkánk irányultságait és konkrét tartalmait minél jobban megismerhessék. Így mindenkor segítően támogassák törekvéseinket.

13. Minőségfejlesztés

A programhoz kapcsolódó dokumentumok

Programunk hatékonyságát, minőségét elsősorban a gyermekközösség és az egyes gyermekek fejlődése mutatja meg. Ennek folyamatos áttekintése, figyelemmel kísérése jelenti értékelésünk legalapvetőbb bázisát. Ezeket az alábbi dokumentumok folyamatos vezetésével tudjuk figyelemmel kísérni:

- az óvodavezető által készített, az óvodaszék véleményének kikérésével és a nevelőtestület elfogadásával érvénybe lépő éves munkaterv és annak értékelése nevelési évenként,
- nevelési terv és értékelése a csoportnaplókban,
- heti ütemterv a csoportnaplókban,
- a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése személyiségi naplóban (anamnézis, a fejlődés követése táblázatok segítségével, bejegyzés félévente, a fejlesztési feladatok és azok megvalósulásának feltüntetése, az iskolakészültség vizsgálata nagycsoport végén).

A program értékelése, ellenőrzése

A program bevezetését követően a programot 1-4 éves intervallumban értékelni kívánjuk. Ennek szempontjai:

- a program gyakorlati megvalósulásának napi megnyilvánulásai,
- református szakértői vélemény (országos szakértői névjegyzékben szereplő),
- a gyülekezet képviselőinek (lekipásztor, presbitérium) értékelése, a nevelőtestület és a munkatársak teljes közösségének belső önértékelő munkája,
- a szülők közösségének véleménye,
- az óvodavezető ellenőrző munkája: Az ellenőrzés során megvizsgáljuk azt, hogy a program elgondolásai működőképesek-e. Mindezzel pedig a munkánk lehető legjobb minőségét szeretnénk biztosítani. Az óvodavezető az éves munkatervben rögzíti az adott nevelési év ellenőrzési tervét, amelyben előre megadja az ellenőrzések szempontjait. Az ellenőrzéseknek az óvodai élet minden részletét föl kell ölelniük (biztonságos munkafeltételek, balesetvédelem, a szükséges eszközök megléte, a szakmai munka, stb.). A feltárás lehetséges módszerei: dokumentumelemzés, megfigyelés, elemzés, megbeszélés, beszélgetés, kérdőívek készítése.

14. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések

A pedagógiai program megvalósításához szükséges alapvető eszközök és felszerelések rendelkezésre állnak.

Alapítványi forrásból, pályázatírással, valamint a szülők egyéb támogatásával szeretnénk folyamatosan beszerezni mindkét óvodai csoportunkba az alábbi eszközöket, felszereléseket:

- homok – víz asztal,
- nagyméretű fa építőkockák,
- fényképezőgép,
- cd lejátszó,
- diavetítő, diafilm.

15. Érvényességi rendelkezések

Az eredeti helyi nevelési programot a nevelőtestület 2010. november 10. nevelőtestületi értekezletén fogadta el, amelyet a fenntartó határozatával hagyott jóvá.

Módosítását a nevelőtestület 2013.június 28.-án fogadta el, amelyet a fenntartószámú határozatával hagyott jóvá.

A jelen helyi pedagógiai program a módosításokkal egybeszerkesztett, az ONOAP 2012. évi módosítását követő változatot tartalmazza.

A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával, a kihirdetés napján lép életbe.

Érvényes: a kihirdetés napjától visszavonásig.

A hatálybalépéssel egyidejűleg érvényét veszti az intézmény 2010. november 10-én kelt helyi nevelési programja.

A helyi pedagógiai program hatálya: a Csillagvilág Református Óvoda gyermekei, óvodapedagógusai, egyéb alkalmazottai.

A pedagógiai program megtekinthető az óvoda honlapján (www.zsargon.hu), illetve helyben az óvodavezetői irodában.

Záró rendelkezés

A Pedagógiai Program módosítása

Jelen pedagógiai program módosítása csak a nevelőtestület elfogadásával, az óvodaszék véleményének kikérésével, valamint a fenntartó jóváhagyásával lehetséges.

Az óvodai pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- ha a törvényi változások indokolttá teszik,
- ha a nevelőtestület 75%-a javasolja a módosítást,
- ha a minőségi munka eredményei alapján módosításra van szükség,
- ha a program felülvizsgálatakor módosításra van szükség.

Ha a törvény másként nem rendelkezik a pedagógiai programot a változásoknak, továbbá a módosítási indítványoknak megfelelően felül kell vizsgálni.

Legitimációs záradék

Készítette: Vasas Piroska

intézményvezető

Ph.

Zsámbék, 2013. június 26.

Nyilatkozatok

Az óvodaszék a Pedagógiai Program elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Kelt: Zsámbék, 2013. július 26.

Antal Csilla

Az óvodaszék képviselőjében

A Zsámbéki Csillagvilág Református Óvoda nevelőtestülete határozatképes ülésén át nem ruházható jogkörében a pedagógiai programot 100 %-os igen szavazattal 2013.június 28. napján elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselői az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Vajda Sándorné

nevelőtestület képviselője

Székely Szilvia

nevelőtestület képviselője

Túri Ferencné

nevelőtestület képviselője

Vasas Piroska

nevelőtestület képviselője

Kelt: Zsámbék, 2013.június 28.

A Zsámbéki Csillagvilág Református Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó képviselőtestületében,1/2013. (09.08.) számú határozatával döntési hatáskörében jóváhagyta a Zsámbéki Református Egyházközség Presbitériuma.

Matyó Lajos lelkipásztor

a fenntartó képviselőtestületében

Kelt: Zsámbék, 2013.09.08

